

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

KÜLTÜR BAKANLIĞI Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü Başkanlık Binası		Tarih:	9.3.2007	No:	95
--	--	--------	----------	-----	----

AYŞE HACİMİRZAĞLU
Çeviren

STEPHEN MALLATRAIT
Oyunlaştıran

(SUSAN HILL'in aynı adlı romanından)

Bir hayalet oyunu

SİYAHILI KADIN

Oyun küçük bir Vikiya dönemi tiyatrosunda geçer.

Siyahlı Kadın

Kipps

Aktör

KARAKTERLER

SİYAHILI KADIN

SİYAHILI KADIN

BİRİNCİ PERDE

Küçük bir Viktorya dönemi tiyatrosu.

Sahne gerçevesinde yaldızlı süslemeler ve kanatlı, göçük başlı melek tasvirleri var. İki yana toplanmış perdelerden oyun düzeninde olmayan, dekorsuz bir sahne görünüyor. Sahne düzeni düzensiz bir şekilde üst üste atılmış, ortalağa sağılmış bir giysi, kutu ve mobilya yığını var. Bu yığın oyunun ihtiyaçlarına paralel olarak değişecek — ama içinde birkaç iskenle, bir salıncaklı iskenle, yüksek bir tabure, bir battaniye ve büyük, tekerlekli bir sepet/sandık skip* ya da sandık mülaka olmalı. Sahne ve ön sahne arka bölümden bir tül ile ayrılmıştır. Tütün arkasında aydınlatılınca kadar görünmeyen, üzerlerine kumaşlar serilmiş mobilyalar sıradışı şekiller oluşur. Oyun ayrıca belirtilene kadar ön sahne ve seyirci koltukları arasındaki koridorlarda geçer. Sahnenin yan tarafında bir kapı vardır. Daha önceki bir prodüksiyondan kalma bir parça olduğu varsayılan bu kapı sınıksız kapalı durur.

Seyirci ışıkları yanmaya devam eder ve sahne prova ışığı yanar.

Orta yaşlı bir adam girer. Elinde bir tekst tutmaktadır. Sahne durur. Adı Kipps olan bu adam, metinde "Kipps" olarak değil "Aktör" olarak geçer — ama aktör olmadığı açıktır.

Tiyatronun arka tarafında, koltukların arasından genç bir adam girer. Aktör olan bu adam, metinde "Aktör" olarak değil "Kipps" olarak geçer.

Sahne üzerinde Aktör elindeki teksten okumaya başlar. Seyirci ışıkları yanmaya devam eder.

Aktör (okur) Noel Arifesi akşamıydı, saat dokuz buçuktu. Bizim evin uzun giriş holünü geçip, taşasız bayram yemeklerinin ilkinin keyifli tamamladığımız yemek odasından oturma odasına, ailemin başında toplandığı ateşe doğru yürürken bir an durakladım ve sonra, her gece defalarca yaptığım gibi ön kapıya gittim, acıp dışarı çıktım.

Kipps (tiyatronun içinden) Bunun ilginizi çekmesi gerekiyordu galiba, değil mi mi?

Aktör Nasıl yani.. Evet, tabii.

* SKIP: İngiliz tiyatro terimi; sahne malzemelerinin içinde saklandığı depolama amaçlı kullanılan genellikle hasırdan yapılmış, tekerlekli sandık.

Kipps Neden büyükbaş hayvan pazarında fiyat ilan eder gibi okuyorsunuz öyleyse?

Aktör Affedersiniz, anladım.

Kipps Giriş holünü görelim, evi görelim, tasasız bayram yemeğinin biz de bir tadına bakalım, kokusunu içimize gekeelim!

Aktör Ama bu olanaksız.

Kipps Değil efendim! Hem kendi duygularınızdan, hem bizim hayal gücümüzden yararlanın.

Aktör Bağışlayın, oyuncu değilim ben.

Kipps Değilimiz, evet. (Es) Bir kez daha. Bir daha deneyin.

Aktör (okur) Noel Arifesi akşamıydı, saat dokuz buçuktu. Bizim evin uzun giriş holünü geçip, tasasız bayram yemeklerinin ilki keyifle tamamladığımız yemek odasından oturma odasına, ailemin başında toplandığı ateşe doğru yürürken —

Kipps Kusuruma bakmayın. Biliyorum, okuduklarınız sizin için özel bir önem taşıyor. Bu sizi biraz üzebilir, biliyorum. Ama çok rica ediyorum: seyircinin de halinden anlayın biraz.

Aktör Efendim?

Kipps Bu tiyatrodaki ikimiz yalnızız şimdi. Siz repliklerinizi vizil vizil mırıldanırken bu boş koltukların protesto etme ihtimali pek yok. Fakat emin olun, efendim — bu replikleri seyirci önünde böyle okuyacak olursanız, hepsinin sıkıntısından gılladığını görürsünüz teker teker.

Es

Aktör Noel Arifesi akşamıydı, saat dokuz buçuktu. Bizim evin uzun giriş holünü geçip —

Kipps Uzun giriş holü?

Aktör Doğru.

Kipps Neden uzun?

Aktör Uzun da ondan.

Kipps Seyircinizi düşünün. Koridorun uzun olup olmadığı onları ilgilendirir mi?

Es

Aktör Öbür dilerim. Zamanınızı boş harcıyorum besbelli. (Tekstini cebine koyar ve gıkamaya yeltenir)

Kipps Olduğunuz yerde kalın.

Aktör Bu sacma sapan bir macera. Hiç gelmemeliydim.

Kipps Ama geldiniz. Ve bana yevmiyemi ödediniz. Size bunun tam karşılığını vermemeğe aklımın ucundan geçmez.

Aktör Lütfen, ben —

Kipps Olmaz efendim. Hele bir kalkışın gitmeye, üstünüze atladığım gibi, Shakespeare'in Sonelerinin tamamını ezbere okutmadan bir yere bırakmam görürsünüz!

Aktör Ben —

Kipps Hayır! Sizden yeni bir Irving* çıkarcasınız.

Aktör Yeni bir Irving olmaya hevesli değilim. Tek dileğim, tek ricam, hikayemin anlatılması. Anlatılması ve — gömülü gitmesi. Tanrının izniyle. Kâbus görmekten uyuyabilmek için.

Kipps Bana gelmenizin de nedeni bu.

Aktör Evet.

Kipps Bu konularda deneyimli olduğum için.

Aktör Evet.

Kipps Size topluluk önünde konuşmanın ilk adımlarını gösterecek, *ifade* ve *konuşma tarzı* konusunda tavsiyelerde bulunacak ve her şeyden önce de bu işi başarmak için gerekli *güveni* size aşılayacak biri olduğum için!

Aktör Güven mi?

Kipps Evet güven! Haydi bakalım. Dokuz buçuk. Noel arifesi. Heyecan. Beklentisi. İnsanı canlandıran serin bir hava. Çıtır çıtır yanan ateş. Çoraplarını yataklarının başucuna asıp uyumuş çocuklar, mutlu bir aile, hoşnut, keyifli ve hepsinden önemlisi — *huzurlu*.

Es. Aktör enerjisini toplar.

Aktör Noel Arifesi akşamıydı saat dokuz buçuktu. Bizim evin uzun — Bizim evin giriş holünü geçip ... (Es) Noel Arifesi akşamıydı, saat dokuz buçuktu. (Es) Noel Arifesi akşamıydı, saat dokuz buçuktu —

Kipps Kaçtı saat?

Aktör Dokuz buçuk —

* Sir Henry Irving — (1838-1905) Tıkm zamanların en tanınmış aktörlerinden biri. Lyceum Tiyatrosu — İngiltere. Şövalyelik ünvanı alan ilk aktör.

Kipps	Demeyin, Noel Arifesi olmasın sakın? Allah allah!
Aktör	Çok üzgünüm, yapamadığım belli, ben —
Kipps	Bakın, beş dakikada kapılmaz bu iş. Ortada durup hıkeyinizi okumak ve kendinizi dinletmek kelimelerimize bağlıymış gibi geliyor size. Sanki bu yetermiş gibi. Öyleyse niye geliyorsunuz bana yardım istemeye? "Evet harika, kusursuz" demem için mi? İnanın, efendim, oyunculuk <i>gözyaşı dökerek ve zamanla</i> edinilen bir sanattır. Tavsiyede bulunmak için yaptığım her müdahalede, tekstimizi toplayıp tiyatrodan kaçmaya davranmazsanız bana yardımcı olursunuz efendim!
Aktör	Tavsiye ha?
Kipps	Evet! <i>Tavsiye!</i>
Aktör	Daha çok azar gibi geliyor kulağa.
Kipps	İnanın bana, gün ilerledikçe giderek tavsiye gibi gelecek.
Aktör	İzinimle tek bir şey söyleyeceğim sadece — bir <i>tenisil</i> vermek değil istediğim. Yoo.. Sanırım bu açıdan bir yanlış anlaşma var aramızda. İsteddiğim — bu olanlar yüksek sesle dile getirmek. Fazlası değil. Bir tek ailem için. Bilmesei gerekenler için. Oyuncu değilim — böyle bir iddiam da yok — niyetim de — fakat — başıma gelen o korkunç şeylerin — bunlar mutlaka — mecburum — bırakmalayım anlatsın bunlar. Sağlığım için, aklım için.
Kipps	Oyuncu değilim diyorsunuz.
Aktör	Değilim gerçekten...
Kipps	Elimizde bir metin var, okunması tahminen beş saat sürecek bir metin. Oyuncu olmadığı tescilli biri olarak, seyircinin önünde durup, Kral Lear'ın tamamının alacağından daha uzun bir süre viz viz viz aynı perdeden konuşacak olursanız, sonuna geldiğinizde seyirciyi, ya derin uykuya dalmış ya da gırtlığınızla sarılmış bulmak sizi şaşırtmayacaktır herhalde. Seyirci istediği kadar yakınız, dostunuz olsun fark etmez.
Aktör	Beş saat mi?
Kipps	En az.
Aktör	Yüce tanrım. (Es) Hiç farkında değilim — ben — beş saat? (Es. Bir iskenleye göker) İmkam yok yapamam. (Es. Bir süre sonra kafasını kaldırır. Kipps'e hitaben) Anlatılması şart bunun. Bu yükle taşıyamayacağım daha fazla. <i>Mutlaka</i> anlatılmak zorunda.
Sahne kararı.	Isıklar yeniden yandığında, Seyirci ışıkları yammamaktadır. Kipps elinde metin sahnenin üzerindedir. Kipps metni oldukça iyi okur. Tabii

Kıps

(okuyarak) Noel Arifesi akşamıydı, saat dokuz buçuktu. Evimin kapısını açıp dışarı çıkınca kokudan havanın değiştiğini hemen anladım ve yüreğim ferahladı. Bütün haftayı insanın içini üşüten sicim gibi bir yağmurla, evin etrafına ve kırlara göken sisle geçirmiştik. Hava yıllardır moralimi muazzam etkiler. Ama neyse, o ıslaklık ve sis hirsiz gibi gecenin karanlığına karışmış, gökyüzü yıldızlarla bezemiş, beyaz bir hale dolunayı gembere almıştı. Üst katta çorapları yataklarının başucuna asılı üç çocuk uykudaydı. O gece havada bir şeyler vardı. Huzurumun bozulmak üzere olduğumun, artık geçmişte gömülü kaldığımı sandığımı anıların canlanacağını, tabii ki hiç farkında değildim. Ölümcül korku ve vermezdim. Ayaza durmuş karanlığa son bir kez baktım, keyifle iç geçirdim ve içeriye mutlu aile meclisine döndüm. Üzerinde muntaz yanan, süslü ağız odanın karşı ucundaydı, altında da hediyeler. Beyaz krizantemlerle dolu vazolar vardı. Odanın ortasında yaldızlara sarılı meyvalardan kurulu bir piramit ve bir kase portakal duruyordu. Portakallara batırılan kuru karanfillerin baharı yanan odunun kokusuyla karışarak odayı burcu burcu doldurmuştu, etraf Noel kokuyordu. Birden canlı bir sohbeti bölüğümü fark ettim. "Hortlak hikayeleri anlatıyorduk - Noel akşamı için biçilmiş kaftan!" Evet anlatıyorlardı ya - en korkunç en tüyler ürpertici hikayeyi anlatmak için birbirleriyle yarışıyorlardı. Issız kalelerin ıslak taş duvarlarından ve sarmışık bütünümsü manastır harabelerinin ay ışığındaki halinden, derinliklerdeki kilitli odalardan ve gizli zindanlardan, kılıf kokulu mezar mahzenlerden ve ot bütünümsü mezarlıklardan, uluma ve gıgıhklardan, miltillerden ve koşuşturan ayak seslerinden söz ettiler. Bu bir eğlence, gençlerin oynadığı neşeli ve zararsız bir oyundu, bana eziyet geçirtirecek, kaygılandıracak bir tarafı, onaylayamayacağım bir yanı yoktu. Oyun bozan, yaşlı, sönük ve hayal gücünden yoksun biri gibi görünmek istemedim. Rahatsızlığımı kimse görmesin diye kafamı gevirdim. "Şimdi de sıra sende" dediler. "Yo, hayır" dedim, "benden bir şey çıkmaz." "Hiç değilse bir tane hortlak hikayesi biliyorsundur, herkes bir tane bilir." Yaa, evet, evet, evet, gerçekten. Uydurdıkları ölüm, dehşet, vahşet ve şiddet dolu öyküleri dinlediğim bütün o süre boyunca aklımdaki tek düşünce ve söyleyebileceğim tek şey şuydu: "Yo, hayır hiçbirinizin en ufak bir fikri bile yok. Bunların hepsi safsata, palavra, iş böyle değil. Böyle kan dondurucu ve iğrenç ve kaba değil - bu kadar ..."

gölümesi bir şey değil. Gerçek çok farklı ve her bakımdan çok daha korkunç. "Sizleri hayal kırıklığına uğrattıyordum, üzgünüm" dedim. "Ama anlatacak hikayem yok!" Ve kendimi hızla odadan ve evden dışarı attım. Altüst olmuştum, gılgın gibi yürüdüm; kalbim yerinden fırlayacakmış gibi çarpıyor, soluğum kesiliyordu. Başından geçenlerin beni asla rahat bırakmayacağını, dokularına

sindigini hep gizli den sezmi ſti yire ğim. Evet bir hikayem vardı, ger ğek bir hikaye, insanın pe ſini bırakmayan bir hayalet ve kötülük, korku ve ne yapacağı nı bilemem e, bir de ğset ve trajedi hikayesi. Fakat bu, Noel ge cesi, ocak ba ſında anlatılacak bir öykü de ğildi.

Es. Kips tiyat rının arkalarında duran Aktör e bakar.

Ve burada *Hamlet*'ten bir par ğa okuyabilece ğinizi dü ſündüm.

Aktör Hamlet mi?

Kips "Derler ki hep geldi ğinde o mevsim..."

Aktör Ah, evet, tabii. (*Bir ritim*) Öyleyse siz *okuma prova*sı için benim yerimi alıyorsunuz?

Kips Tam da öyle. Ve siz – *tenisil* için – belle ğinizden yararlanarak tamı ſtı ğınız, hikayenizde rol oynayan insanların yerini alıyorsunuz.

Aktör Ben oyuncu de ğilim, efendim.

Kips Efendim, biliyorum.

Aktör Ve bu bir e ğlenti *olunmak* zorunda. Bütün bu korku olaylara e ğlence ya da oyun muamelesi yapılmıyacak. *İsrar ediyorum*, efendim!

Kips Ve *ben* de izleyicilerinizi dü ſünmeniz konusunda ısrar ediyorum. Ne kadar korku olursa olsun, hikayeniz dinlenecekse e ğer, bir nebze de olsa tat alınacak bir şekilde sunulmak zorunda. Bana tavsiye ve yardım istemek için geldi niz, bana güvenmelisiniz. (*es*) Buradan lütfen.

Aktör istemeye istemeye sahneye çıkar.

Haydi, bu işi yapmaya ger ğekten kararlı oldu ğumuzu gösterelim ...

Kips prova ışıklarını kapatır, performans konumunda bırakır.

Demek ki repli ğimiz "...korku ve ne yapacağını bilemem e, bir de ğset ve trajedi hikayesi. Fakat bu, Noel ge cesi, ocak ba ſında anlatılacak bir öykü de ğildi."

Aktör (*elindeki teksten okur*)

"Derler ki hep geldi ğinde o mevsim
İsa'nın do ğum bayramlarının kutlandığı,
Bütün gece ötermiş bu sabah ku ſu.
Hi ğbir ruh çıkmazmış o zaman dışarı,
Tertemiz olmuş geceler, Ne yıldızlar ne cinler ğarpar insanı,
Ne de cadıların büyü ſü tutarmış.
Öylesine kutsal, uğurlu günlermiş onlar."

Kipps Bu dizeler sanki gökten inmiş gibi geliverdi aklıma ve içimi büyük bir huzur kapladı. İnsanın peşini bırakmayan eski bir hayaleti kovalamanın caresinin onu içinden çıkartıp atmak olduğunu hatırladım. Öyleyse benimkinin de çıkartılıp atılması gerekiyordu içimden. Hikayemi anlatmıyordum. Hikayemi büyük bir özenle ve tüm ayrıntılarıyla kâğıda dökmeliydim. Kendi hortlak hikayemi yazacak, sonra da onların bilmesi, benim de sonsuza kadar arınam için, hikayemi anlatarak yeniden yaşayacaktım. İçten, basit bir dua edip, bu eziyetli işi tamamlama erdirecek güç, irade ve huzur diledim. İşin ilk bölümünü, yazmayı bitirdim. Şimdi sıra anlatmaya geldi. Taarı hepimizi korusun.

Bütün ışıklar söner. Mutlak karanlık

Aktör çıkar

İşıklar yanar. Yine prova ışıkları açık; ama seyirci tarafındaki ışıkları artık kapalıdır ve hep öyle kalır. Kipps sahnededir, mobilya yığınının avukat bürosu olarak kabul edilebilecek bir şekilde düzenlenmektedir. Tekeleleki sepet/sandık iki kişi tarafından karşılıklı kullanılabilen eski tip büyük bir büro masasını taşıyır.

Aktör girer.

Kipps Günaydın!

Aktör Günaydın.

Kipps İyi uyudunuz umarım?

Aktör Evet, teşekkür ederim.

Kipps Ya karabasanlar?

Aktör O kadar da kötü değildi, teşekkür ederim.

Kipps Ah. Demek daha tam kurtulamadık öyle mi?

Aktör Korkarım hiç kurtulamayacağım.

Kipps Sizi yeniden bir kuzu kadar tasasız hale getireceğiz, bu sözlerimi bir kenara yazın. Dediğim gibi galıştınız mı?

Aktör Elimden geldiği kadar – kusuruma bakmayın, bu... yetenekli olduğum bir alan değil.

Kipps Görün bakın, yeni bir Irving çıkartacağız sizden.

Aktör (*siniirli*) Irving olmak hevesinde değilim.

Kipps Değilsiniz. Ama seyircilerimizin yüzü suyu hürmetine en azından bir deneyelim.

- Aktör** Sözüü ettiğimiz seyirciler – sadece ailem ve dostlarım olacak değil mi? Halka açık bir oyun koymaya niyetlenmiyorsunuz —
- Kipps** Aman Taurum, hayır. Aileniz, dostlarınız. Belki fazladan bir tiyatro müdürü, ama... Haydi o zaman – sahne: Londra. Bentley, Haigh, Sweetman ve Bentley avukatlık bürosunun işi. Ve size küçük bir sürprizim var.
- Aktör** Nedir o?
- Kipps** Teşekküller Bay Buncel! (Tiyatronun arkasına doğru parmaklarını saklatır)
- Anında bir Londra sokagının ses efektleri gelir: otomobiller, ailar, sokak satıcılarının bağırışları, vb. Aktör bir an şaşırır. Bir süre dinler, sonra...
- Aktör** Ses kaydı!
- Kipps** Aynen. Mithis bir buluş değil mi?
- Aktör** Olağanüstü, gerçek gibi! Bir Londra sokagının gürül gürül akan trafiğinde karşıdan karşıya geçmeye çalıştığımıza yemin edebiliirdim!
- Kipps** Seyircimiz de öyle yapacak Bay Kipps. Arabalardan, tramvaylardan ve atlardan, duman ve pislikten söz etmeye gerek yok. Aslında söze gerek yok. Efekt bandı galındığı anda, hepsi buraya gelir. Sahneye taşınır.
- Aktör** Ama sahne büronun işi olacak değil mi? Londra trafiğini niye büronun içinden akıtıyoruz?
- Kipps** Niye gerçekten? Bay Buncel! (Parmaklarını yeniden saklatır)
- Trafik gürültüsü hemen azalmaya başlar ve ayaklı bir duvar saatinin boğuk boğuk yankılanan tik takları arasında kaybolur.
- Aktör** (biraz hayranlıkla dinleyerek) Harika.
- Saatin sesi giderek kaybolur. Sokak efektleri yeniden başlar.
- Kipps** (üstünüğünü hissettiren bir gülümsemeyle) Bilimin, Bunce'un ellerinin mucizesi. Bu tür işlerde çok iyidir. Evet şimdi işimize bakalım. Ben sizim, siz de kâtibimiz. Ben canlı bir şekilde içeri giriyorum, siz çalışmaya başlamışsınız.
- Aktör** (oyunamaya hazırlanarak) Kusuruma bakmamalısınız, bu benim —
- Kipps** — yetenekli olduğunuz bir alan değil. Pek değil. Ve denemezeniz hiç olmayacak da. Başlayın. Aynen dün gece üstünden geçtiğimiz gibi. (Tiyatronun arkasına seslenir) Teşekkür ederim!
- Londra sokagının sesi yerini yankılanan saat sesine bırakır.
- Kipps çıkar.*
- Ayşe HACİMİRZAOGULU – SİYAHILI KADIN

Aktör, diğer ismiyle Kâtip Tomes önünde bir defteri kebir, çalışmaktadır. Masası bir tabure ya da bir kutu yığını olabilir. Her ne kullanılırsa, rahatsız bir yer izlenimi vermemelidir.

Kipps canlı bir şekilde içeri girer. Çantasını masanın üstüne fırlatır ve oturur. Kipps rolünü ezberlemiştir. Aktör teksten okumaktadır, yığılge gabalar. Buradaki fikir şudur: Aktör yetkin bir oyuncu değildir ama, bütün itirazlarına karşın, oyunun ilk kısımları boyunca gidererek artan bir hevesle işe sarılacaktır. Berbat bir gün Tomes.

Tomes Ewet Bay Kipps. (Burnunu çeker)

Kipps Kasım. Yılın en iç karartıcı ayı. Moral bozucu.

Tomes Ewet Bay Kipps. (Burnunu çeker) Bu sis de cabası.

Kipps (başını masasından kaldırıp seyirciye hitap eder) Ağır Londra sislerinin en kesifi. Sarı sis. Pis, berbat kokulu bir sis, nefes tıkanan, kör eden, yapışan, leke bırakan bir sis. Arkamdan sokulan kalın postlu bir hayvan gibi pencereye bastırıldığını o an için unutarak, kiraladığımız bazı mülklerin devriyle ilgili bazı sıkıcı ayrıntılarla uğraştım.

Tomes elindeki defteri kebir bırakır, Kipps'in masasına gelip tak tak masaya vurur. Kipps başını kaldıır

Tomes Bay Bentley sizi görmek istiyor efendim.

Kipps Hemen mi?

Tomes Derhal efendim, mümkünse. (burnunu çeker)

Kipps (seyirciye hitap ederek) Yeri gelmişken söyleyeyim, bu burun çekme hadisesi yirmi saniyede bir tekrarlandığı için Tomes dış jobideki küçük bir bölmeyle oturtulmuştu.

Kipps ayağa kalkar.

Aktör Şimdi ne olacak?

Kipps Şimdi siz Bentley olacaksınız.

Aktör A evet, tabii. (bir ritim) İyi gidiyor muyum? Olacak mı?

Kipps Mükemmel. Sizden bir Irving---

Aktör (kızır) Şu Irving lafını kesecek misiniz!

Kipps Özgür dilerim. Devam edin.

Aktör masaya, Kipps'in karşısına oturur, bunu yaparken de Bay Bentley olur. Gözünün camını siler.

Kipps oturur. Bentley rahat bir şekilde masaya yayılır, konuşmaya başlamak için acele etmez.

Şu sıradaşı müşterimiz Bayan Drablow'dan daha önce hiç söz etmedim sana galiba, değil mi?

Kipps başını sallar.

Bayan Drablow, (Kadının vasiyetnamesini çıkarıp Kipps'e doğru sallar) Yılanbalığı Bataklığı Köşkü'nün sahibi Bayan Alice Drablow. Oldu, duymadın mı?

Kipps Öyle mi?

Bentley Evet. Bayan Drablow babamdan kalmış bir müşteriydi bana. Ailesi ne zamandır bizim firmayla çalışırdı .. 0000.. (Elini sallar, asırlardır der gibi)

Kipps Öyle mi?

Bentley Epey yaşıydı. Seksen yedi vardı.

Kipps Ve elinizdeki de vasiyetnamesi galiba, değil mi?

Bentley Bayan Drablow garip dedikleri türden biriydi. Dokuz Canlar Geçidi'ni duydun mu hiç?

Kipps Hayır duymadım.

Bentley Ya —shire'daki Yılanbalığı Bataklığı' mı?

Xazlı olarak "—shire" diye ifade edilen yerin seslendirilebilmesi için aktörün "—bölümünde anlaşılmaz birşeyler mırıldanıp öksürmesini öneririm.

Kipps Hayır efendim.

Bentley O kasabaya da hiç gitmemişsindir herhalde?

Kipps Maalesef gitmedim.

Bentley Orada yaşamak pekâla tuhaflaştırabilir insanı.

Kipps Nerede olduğuna dair belli belirsiz bir fikrim var sadece.

Bentley Öyleyse evladım, evine git, valizini topla, King's Cross'tan aksamiüstü trenine bin. Önce Crewe'da sonra da Homerby'de aktarma yapacaksın. Homerby'den Crythin Grifford'a giden trene bineceksin. Bölge pazarının kurulduğu küçük bir kasabadır Crythin Grifford. Ondan sonrası suların gelişmesini beklemeye kalmış!

Kipps Suların gelişmesi mi!

Bentley	Kipps	Bayan Drablow'un köşküne mi?
Bentley	Kipps	Sular yükselince her yerle tüm bağlantiın kopar, ta ki tekrar algalama kadar. Olanüstü bir yer. (Ayağa kalkıp pencereden dışarıya bakar) Tabii ben gidelii yıllar oldu. Babam götürmüştü. Bayan Drablow misafirden pek hoşlanmazdı.
Bentley	Kipps	Dul muydu?
Bentley	Kipps	Evlendikten birkaç yıl sonra dul kalmıştı.
Bentley	Kipps	Çocuk?
Bentley	Kipps	Çocuk. (Uzaktan bir kilisenin çanı çalar, elyle pencerelerin camlarını siler. Döner) Bayan Drablow hakkında bize anlatılanlara göre, hayır, çocuğu yoktu.
Bentley	Kipps	Çok miktarda parası ya da toprağı var mıydı?
Bentley	Kipps	Köşk kendisinini tabii, bir de Crythin Gifford'da birkaç gayri menkulü vardı — kirada dükkaneleri falan; çiftlik gibi bir şey var kötü durumda, yarısı sular altında. Bir de her zamanki ufak tefek krediler ve yatırımlar.
Kipps	Kipps	Öyleyse her şey oldukça açık görünüyor.
Bentley	Kipps	Öyle görünüyor değil mi?
Kipps	Kipps	Oraya niye gideceğimi sorabilir miyim?
Bentley	Kipps	Müşterimizin cenazesinde firmamızı temsil etmeye.
Kipps	Kipps	Ah tabii. Bayan Drablow'un cenazesine memnuniyetle giderim tabii.
Bentley	Kipps	Bundan biraz fazlası da var.
Kipps	Kipps	Vasiyetname mi?
Bentley	Kipps	Ayrıntıları vereceğim, yolda okusun. Ama esas olarak Bayan Drablow'un evraklarını elden geçireceksin — özel evraklarını... her neyse bunlar. Ve her neredeyse her evrakları bu büroya geçireceksin.
Kipps	Kipps	Anlıyorum.
Bentley	Kipps	Bayan Drablow — nasıl desem, biraz... dağınıktı. Bu iş biraz zamanını alabilir.
Kipps	Kipps	Bir iki gün?

Bentley En az bir iki gün Arthur.

Kipps Orada bana yardım edecek kimse olacak mı?

Bentley Bir şeyler ayarladım. Her şeyle ilgilenen orali biri var — seninle bağlantıda olacak.

Kipps Ama arkadaşları vardı herhalde.. ya da komşuları?

Bentley Yılanbalığı Bataklığı Köşkü'nün yakınlarında komşu yoktur.

Kipps Garip biri olduğuna göre hiç arkadaşı da olmamıştır öyleyse?

Bentley (sessizce güler) Haydi ama Arthur biraz iyi tarafından bak işe. Farzet ki gezmeye çıktım.

Kipps ayağa kalkar.

(*Elini pencereye doğru sallayarak*) Hiç değilse seni bir iki günlüğüne bu rezillikten uzaklaştıracak. Crythin Gifford'a bu akşam geç vakit varırsın, orada bu gece kalabileceğin küçük bir otel var. Cenaze yarın sabah on birde.

Bentley ayağa kalkıp masadan uzaklaşır.

Kipps (*Masayı toplayarak*) Ev sahibime bir iki gece gelmeyeceğimi bildirmem, ertesi yıl evlenmeyi umduğum nişanlım Stella'ya bir not yazmam gerekiyordu. Ondan sonra da İngiltere'nin, birkaç dakika öncesine kadar adını bile duymadığım uzak bir köşesine giden akşamüstü trenine yetişecektim.

Aktör şimdi Tomes olarak üzerinde "Drablow" yazılı kalın, kahverengi bir zarfla Kipps'e yaklaşıp.

Tomes Drablow evrakı efendim.

Kipps Teşekkür ederim. (*Zarflı alır*) Dünyamın garip bir köşesine gidiyor olsam da, bu korkunç sisten ve sağlıksız havadan uzaklaşmak bir lütf Tomes.

Tomes burununu çeker ve çıkar. Es. Kipps karşıya Aktöre bakar.

(*Seslenir*) Devam etmek konusunda kararsız mısınız hâlâ?

Aktör Tabii ki.

Kipps Böyle oynadıktan sonra bile mi yanı?

Aktör Sahne üzerinde gösteremeyeceğimiz o kadar çok şey var ki. Köpeği, denizi, bataklıkta ki geçidi nasıl göstereceğiz? Ya midilliyle faytonu?

Kipps Hayal gücüyle Bay Kipps. Hem kendi hayal gücümüzü hem de seyircimininki kullanarak.

Aktör Hayal gücünün bu sahne üzerinde nasıl olup da bir midilliyle bir fayton yaratacağı konusunda bilgi veriterseniz müteşekkirdir olacağım.

Kips isteğe anında ve neşeyle yanı vererek tekerlekli sepet/sandığı ucu seyriceye dönük konuma getirir.

Kips İşte fayton! (Önündeki boşluğu göstererek) İşte midilli! Bundan açık ne olabilir?

Es — Aktör kuşkuyla inceler.

Aktör İlk bakışta bir "faytonu" çağrıştırmıyor bu bana.

Kips Ama *binyorsunuz* üstüne, değil mi? Ve elimizde bir kurbag var! Efeitten de midillinin nal sesleri gelince, söz olsun size, *dünyada* faytonu bundan daha açık çağrıştıracak bir şey olamayacak.

Aktör Midilli ve fayton dışında.

Kips Müşkülpesentlik etmeyelim Bay Kips.

Es

Aktör Hakkınızı teslim etmek zorundayım, ses kaydı muhteşem. Büyük sürprizdi benim için.

Kips Daha da bitmedi. Arkası gelecek, çok daha fazlası olacak. Yarın

trendeyiz. Yeni sürprizlerle. Haydi şimdi iş başına. (Ona bazı sayfalar verir) Bunları galışın, repilkleri yeniden böldüm. Bitimleme bölümlerinin çoğunu çıkarttığımı göreceksiniz.

Aktör Ama —

Kips Efekt Bay Kips. Efekt!

Isıklar yavaş yavaş azalır sonunda tam karanlık olur. Isıklar yeniden yandığında Kips'in elinde bir valiz vardır, lokomotif ve genel koşuşturmaya seslerinden King's Cross İstasyonu'nda olduğunu anlarız. Aktör elindeki teksti artık daha büyük bir güvence okumaktadır.

Aktör Demirci firmının içi gibi parlayan bu muazzam yeraltı İstasyonunun görüntüsünden daha fazla moraliyi yükseltecek bir şey olamazdı.

Kips kompartımanını düzenler ve oturur. Gazete okur.

Pencerenin dışında karanlık hızla gökmüş, perdeleri kapatılmış vagonun içi lambayla aydınlatılmış bir gelişme odası gibi sıcacık, rahat ve kendi içine kapalı bir mekan olmuştur.

Kuzeye doğru yol alan bir buharlı trenin sesleri duyulur. Kips büyük bir gönül rahatlığıyla gazetesini okur, pencereden dışarıyı seyreder. Bir süre sonra tren yavaşlar ve "Burası Crewe! Crewe İstasyonu! Homerby yolcuları,

lütfen buradan aktarma yapısını" sesizle birlikte durur. Aktör bir sonraki konuşma sırasında bir yandan pallosunu ve şapkasını da giyer.

Crew'e da hiç sorunsuz aktarma yapar,

Kipps kolunu değiştirir.

Ve yoluna devam eder, demiryolunun kuzeye yönelirken bir yandan da doğruya doğru kıvrılmaya başladığını fark eder. Ancak sıra yeniden aktarma yapmaya ve

Kipps yeniden kolunu değiştirir.

Sıra Küçük Homerby istasyonunda tali hattı almaya gelince, rahatsızlıkta başlar, çünkü burada hava epey soğuktur. Tatsız bir yağmuru da önüne katan rüzgâr, doğudan şiddetli sağanaklar halinde esmektedir ve yolculuğunun son saatini geçireceği tren çok eski ve konforsuzdur.

Kipps yakasını kaldırıp ısıtmak için ellerini ovuşturur. Aktör platform boyunca yürür, Kipps'i görür ve hat görevlisi düdüğünü çalarken onun yanına biter.

Kipps (başıyla selam verir) Kötü bir gece.

Samuel Daily onaylayarak başını sallar. Bu aşamada Aktör hala teksten okunmaktadır ama, a oyunculuğu epey rahatlamıştır.

Kötü havanın bir türünden kurtulup bir başka tüne gittim anlaşılan. Londra'ya berbat bir sisin pençesinde buraktım, burada da kar soğuğu var.

Sam Daily Kar yapmaz. Rüzgâr ese ese tükettir kendini, yağmuru da beraberinde alır götürür sabaha kadar.

Kipps Buna çok sevindim.

Sam Daily Ama buralara kaçtınız diye sisten kurtulduğunuz samuyorsanız yanılıyorsunuz. Dünyanın bu kısmında berbat puslarmız olur.

Kipps Pus mu?

Sam Daily Pus ya. Deniz pusı, çisenti deniz sisi. Bir anda denizden dalga dalga yükselip bataklıkları kaplar. Bir bakarsınız Haziran günü gibi pırl pırlıdır her yer, bir an sonra... (Ellyle sisin dalga dalga apansız bastırmasını anlatan bir hareket yapar) Korkunçtur. Ama Crythin'de kalacaksanız en berbatlarıyla karşılaşmazsınız.

Kipps Bu gece burada, Gifford Arms'ta kalacağım. Daha sonra bir ara çıkıp bataklıkları görmeyi de umuyorum. (Gazetesini alır, Samuel Daily'i başıyla selamlar ve okumaya başlar)

Tren bir süre "çuf çuf çuf" sesleriyle gider.

Sam Daily Bayan Drablow...

Kipps kafasını kaldırıp ona bakar

Drablow. (Zarfı gösterir)

Kipps başını sallar

Akrabasıym demeyin sakın.

Kipps Avukatıym.

Sam Daily Aha! Cenazeye mi geldiniz?

Kipps Evet.

Sam Daily Sizden başka da gelen olmayacaktır herhalde.

Kipps Anladığım kadarıyla yabani biriymiş galiba? Yaşlı hanımlar bazen böyle olur. Kendi içlerine kapanır — tuhaflaşırlar. Yalnız yaşamaktan oluyor herhalde.

Sam Daily Tahmin ederim öyledir, Bay —?

Kipps Kipps. Arthur Kipps.

Sam Daily Samuel Daily.

Başlarıyla selamlaşırlar.

Ve öyle bir yerde yalnız yaşamak, tuhaflaşmalarını çok kolaylaştırır.

Kipps (kendinden emin gülümseyerek) Haydi ama, bana metruk evlerle ilgili garip hikayeler anlatmaya başlamayacaksınız değil mi?

Es

Sam Daily (düz bir sesle) Hayır. Anlatmayacağım.

Es. Kipps ürperir.

Kipps İnsanın seksen yedi yıl yaşayıp cenazesinde birkaç dost yüzün toplanacağından emin olmemesi üzücü bir şey; başka ne diyebilirim? (Ellyle camı siler ve dışarıya bakar) Daha ne kadar yolunuz var?

Sam Daily (Pencereden dışarı bakar) On iki mil. Burası dünyanın üçü bir kögesi. Fazla ziyaretçimiz olmaz.

Kipps Görecek hiçbir şey olmadığındandır herhalde.

Sam Daily "Hiçbir şey"den ne kastettiğinize bağlı. (es) Ama göreceksiniz Crythin her bakımdan oldukça konukseverdir, basit küçük bir yerdir burası. Rüzgâra sırtınızı verip ayacağınızı sağlam basar, işimize devam ederiz. (Cüzdanından bir kart çıkarıp Kipps verir) Birine ihtiyacımız olursa...

Kipps Teşekkür ederim. Olacağımı sanmam. Pratik işler için gerekecek her türlü yardımı buradaki aracı sağlayacaktır —ben de burada bir

iki günden fazla kalmayı planlamıyorum.

Daily konuşmadan ona bakar.

Ama yine de teşekkürler. (Kartı cebinin cebine koyar)

Isıklar yavaş yavaş sönüp mullak karanlık olurken trenin sesi giderek yükselir, sonra düdükle çalınırken birden kesilir. Isıklar yeniden yandığında Kipps mobilyaları düzenlenmektedir: bir otel lobisi kurar sahnede. Aktör sahnenin yan tarafına geçmiştir ve bir önük takmaktadır.

Gifford Arms orada bulmayı bekleyebileceğim kadar rahat bir oteldi.

Kipps beğeniyi etrafına bakar, bir koluğa yerleşir ve ellerini ayağı uzatır. Bardan mırıltı halinde sesler gelmektedir.

Keyfim yerine geldi; kendimi bir cenazeye katılmaya değil de tatile gelmiş biri gibi hissetmeye başladım. (Bir kağıt ve kalem çıkarır ve yazmaya başlar) Cadum Stellacığım —

Fakat tam bu sırada Otelei girince mektuba ara verir.

Otelei Bay Daily'nin arkadaşısıymız demek efendim?

Kipps Yoo, hayır.

Otelei Ah. İşinize burnunu sokmak istememişim, onun arabasıyla geldiğinizi gördüm de.

Kipps Trende tanıştık. Beni istasyondan buraya bırakmak nezaketini gösterdi.

Otelei Anlıyorum. Büyük bir toprak sahibi o, Bay Daily yani. Kasabanın yarısını satın aldı.

Kipps Öyleyse yıl bitmeden benim de iş yapmam söz konusu olabilir kendisiyle. Yılanbalığı Bataklığı Köşkü'nün sahibi Bayan Alice Drablow'un işlerine bakan avukatım ben. Belki de tanırız kendisini?

Otelei (ani bir tepki verir ama hemen kendisine hakim olur) Tanırdım. Bir müddet sonra gayri menkullerinin satışa çıkması kuvvetle muhtemel.

Otelei Samuel Daily'nin bile o kadar ileri gideceğini sanmam.

Kipps Tam anlayamadım ne demek istediğinizi. Kasabanın birkaç mil dışında bir çiftliği var öğrendiğim kadarıyla.

- Otelci** (unwarsamazca) Hoggets! 25 dönüm, yarısı da yılın büyük kısmında sular altında. Hoggets bir hiçtir hiç.
- Kipps** Yılanbalığı Bataklığı Köşkü ve etrafındaki arazi de var — orası tarıma uygun mudur?
- Otelci** Hayır efendim.
- Kipps** Pekala, Bay Daily imparatorluğuna biraz daha arazi katmak istemez mi dersiniz? Oyle biri olduğunu söylüyordunuz demin.
- Otelci** Olabilir. Ama benden söylemesi, bu arazilerin herhangi biriyle herhangi bir şekilde ilgilenecek kimseyi bulamazsınız, Sam Daily bile ilgilenmez. Size iyi geceler diliyorum efendim. Sabah her saatte kahvaltı çıkarabiliriz, istegimize bağlı.
- Otelci aniden Kipps'in yanından ayrılır. Bir an geçer, sonra Kipps mektubuna devam eder. Yazdıklarının arka plandan gelen bir ses olarak duyulur — ses tonu biraz hırçınlaşmıştır.**
- Kipps'in sesi** Bayan Drablow'un adı ne zaman geçse, konuşmaları ortasında kesivermek gibi bir eğilim var sanki. İnsanlar kapılarını kapatıyorlar, konuyu değiştiriyorlar ya da odadan çıkıyorlar. Sanırım bu kaçınılmaz: bu küçük, her yerden kopuk toplulukların hayatları bekleyebilecekleri her türlü heyecan ve esrarın tek kaynağı yine kendileri. Ve tasraların, özellikle de adamızın daha ücra köşelerinde yaşayanların, "büyük kent deneyimi" ile her gün yüz yüze gelen bizlere kıyasla, daha batıl inanlı, daha saf olduğunu, belki de katalarının yavaş geliştiğini — kesinlikle daha basit olduğunu — söylemek haksızlık olmaz sanıyorum. Tüyler ürpertici bataklıkları, apansız bastırın sisleri, inleyen rüzgarları ve metruk evleri olan böyle bir yerde yaşayan zavallı yaşlı kadınların hepsine kuşkuyla bakılması tabii mümkün; eskiden olsa kadıncığa cadi damgasını gökten vurmuşlardı zaten...
- Isıklar tam karanlık olmadan geçişle (cross fade) prova ışığı durumuna geçer. Kipps oynamayı keser, bir iskenleye oturur ve Aktör'e seslenir.**
- Kipps** İtiraf edin Bay Kipps, gizliden gizliye keyif alıyorsunuz bundan.
- Aktör** Yardımlarınıza minnettarım. Keyif aldığımı söyleyemem.
- Kipps** Başarı ve güven bakımından günbegün gelişme gösteriyorsunuz, Bay Kipps.
- Aktör** Ama bu alıştım o kadar. Prova dediğiniz şey. Seyirci karşısına çıkınca korkarım her şey değişecek.
- Kipps** Bay Kipps, efendim!
- Aktör** Buyurun?

Kipps Ne kadar inkar ederseniz edin, hiç uçarı kaçarı yok, bir Irving olacaksınız! Haydi bakalım, yarın sonuna kadar almak istiyorum.

Aktör Bir kerede mi?

Kipps Yapabilirsek. Ne dersiniz?

Aktör Dehşete kapılıyorum. Sizi seyrederken sanki her şeyi yeni baştan yaşıyorum, an be an... tabii siz benim geçtiğim acıları geçmeyeceksiniz asla — kendi kendime bunu sürekli tekrarlamalıyım.

Kipps ona doğru gelir ve yavaşça elini tutar.

Kipps Ama sizin acınızı paylaşımadığımı sanmayın. Benim de bir çocuğum var.

Aktör Kız mı erkek mi?

Kipps Bir kızım var. Dört yaşında.

Aktör Peki iyi mi? Ve mutlu mu?

Kipps Tamıya şükür.

Aktör *(Kipps'in eline içtenlikle sarılır)* Sevin onu. İyi bakın. *(Es — Kipps'in gözlerinin içine bakar)* Pekala — yarın. Evet. Sonuna kadar çalışalım. Ve her şey yolunda giderse, yarın benim de size bir sürprizim olacak.

Kipps Mükemmeli! Sizde tiyatrocü heyecanı yoksa bile, iğgüdücü var Bay Kipps. Yarın görüşmek üzere öyleyse!

Isıklar yavaş yavaş sönüp mullak karanlık olurken Kipps githnek üzere harekete geçer.

Isıklar, soğuk, pürü pürü bir günün ağarmakta olduğu izlenimini uyandıracak şekilde yavaş. Kipps koluna siyah bir kolluk takarken pazar yerinin gürültüsü duyulmaktadır. Aktör, Bay Jerome rolünde, Kipps'e yaklaşıp. Kipps gibi o da siyah bir kravat ve siyah kolluk takmıştır. Aktör repliklerini ezberlemiştir, artık teksten okumaz.

Jerome Bay Kipps?

Kipps Evet benim.

Jerome *(elini uzatarak)* Jerome. Fırmanızın buradaki mümessili.

Kipps Tabii. Nasılsınız?

Jerome Umarım rahat geçmiştir geceniz?

Kipps Hiç bu kadar iyi uyuduğumu hatırlamıyorum.

Jerome Güzel, güzel. Hazin bir iş, sizi buralara sürükleyen.

Kipps Yaa, evet. Tabii hiç tanışamamıştım Bayan Drablow ile ama—

Jerome Hayır. Tabii. İki ayağınızı bir pabuca sokmak istemem Bay Kipps ama şimdi gıkarırsak zamanında orada oluruz.

Kipps Ah evet, tabii.

Günışığına çıkıyorlar. Pazar sesleri, gürültü yoğunlaşır. Kipps etrafına bakar.

Küçük kasabanıza ilişkin ilk izlenimlerimin her bakımından olumlu olduğumu söylemeliyim Bay Jerome.

Jerome Bizim için hareketli bir gün bugün, pazar kuruluyor. Her taraftan gelirler buraya.

Kipps Gerçi daha neşeli koşullar altında tanımak isterdim kasabanızı. Cenaze kostümlerimiz buranın genel havasına hiç uymuyor.

Pazar sesleri hafifler.

(*çevresine bakınarak*) Bana mı öyle geliyor yoksa herkes bizi mi inceliyor Bay Jerome?

Jerome yanıt vermez.

İşte bakın! Şu adamlar — siz de gördünüz mü? Önce başlatmış çevirdiler sonra göz göze geldik ... hah işte şuradakilere del

Jerome (*yürüyüp oradan uzaklaşarak*) Mezarlık kısa bir yürüyüş mesafesinde Bay Kipps.

Kipps (*onu izler bir yandan da omzunun üzerinden dönüp geriye bakınarak*) Toplumdan dışlanmış biri gibi hissetmeye başladım kendimi.

Jerome konuşmaz.

Her neyse. (*Gülümser*) Bütün bu cümübüşün ortasında bir çift iç karartıcı kuzguna benziyor olmalıyız, değil mi? Bay Jerome, biz ikimiz bayram yerinin hortlaklarıyız.

Jerome'a gülümser ama Jerome onu görmezden gelir. Pazarın gürültüsü azalarak kaybolur; artık yürürlerken ayak sesleri yankılanmaktadır. Isıklar, sanki ağır yapıtları arasından süzülerek geliyor mus gibi, hafifçe kararır. Yürümeye devam ederler.

Kilisenin mezarlığına gömülecek galiba?

Jerome Evet, öyle olacak.

Kipps Bir aile mezarlığı var mı?

Jerome Kipps'e dikkatle bakar.

Jerome (bir Es'ten sonra) Hayır. En azından burada değil, bu kilisenin bahçesinde değil.

Kipps Başka bir yerde mi?

Jerome Orası .. kullanılmıyor artık. Bulunduğu bölge uygun değil.

Kipps (yürümeyi keser; Jerome'a döner) Korkarım tam anlayamadım —

Fakat Jerome yürümeye devam eder. Arka plandan gelen Rahibin sesi ile birlikte ısıktar kilisenin içine girdiği duyusunu verir.

Rahibin sesi Ben Kurtarıcının yaşadığını, o son gün yeryüzüne geleceğini biliyorum. Ve tenimden sonra bu bedeni yok etse de kurtlar, yine de etimde göreceğim Tanrı'yı. O'nu kendim göreceğim, benim gözlerim görececek, ve başkası değil.

Bunu labutu kilise sıraları arasındaki koridordan ön tarafa doğru taşıyan cenaze kaldırıcısının adamlarının yankılanan ayak sesleri izler. Kipps ve Jerome, ikisi birden yüzlerini sahnenin arka kısmına doğru dönerler. Rahibin arka plandan gelen sesi yeniden yavaş yavaş yükselir:

İşte size bir mucize gösteriyorum. Hepimiz ölmeyeceğiz; son borazan çalınca hepimiz bir anda, göz açıp kapayana kadar değiştirileceğiz. Çünkü borazan çalınacak ve ölümler ebedi olarak dirilecek ve biz de değiştirileceğiz.

Arka plandaki ses devam ederken Kipps arkaya seyrircilerin arasına doğru bakar.

Orta koridorda Siyahlı Kadın durmaktadır. Üstünde siyah, modası geçmiş giysiler vardır. Başında yüzünü kısmen gizleyen bağcıklı siyah bir başlık vardır, ama yüzünün görülebilen kısmından insani iğne ipliğe gevren korkunç bir hastalık çekmekte olduğu anlaşılır. Aşırı dercede soluktur, kemikleri arasında kopacak gibi gerilmiş ipincecik bir et tabakası vardır. Gözleri gukurlarına gömülmüş gibidir.

Kipps onu görünce bir anlık belirgin bir şok geçirir sonra kendisini toplar. Aktör dönüp kadına bakmaz, onu ne gördüğünü ne de varlığının farkında olduğunu düşünmemiz.

Zira bu fani varlık ebediyeti, bu ölümlü varlık ölümsüzlüğü kuşanmamalıdır. Bu fani varlık ebediyeti, ve bu ölümlü varlık ölümsüzlüğü kuşandığında, yazılmış olan yerine gelecek, zâfer

*Job (Byup) 19:25-27
"1 Korintliler 15:51-52"*

Ayşe HACİMİRZAOĞLU – SİYAHILI KADIN

Ölümüne galebe galacaktır. Ey ölüm, iğnen hani? Ey kabir, zaferin hani?

Kipps gözlerini kadından uzaklaştırır.

O başını gevirtirken kadın da koridorda geri geri gider.

Fakat Rabbimiz İsa Mesih'in aracılığıyla bizi zafere ulaştıran Tanrı'ya şükürler olsun. Bunun için, sevgili kardeşlerimiz, Rab'bin yolunda sebatkar olun, sarsılmayın, her zaman gayretli olun, bilin ki Rab'bin önünde boşuna değildir emeklerimiz.

Kilise yerini mezarlığa bırakır. Jerome ve Kipps sahnenin kenarında mezarın içine bakar gibi dururlar. Kuş sesleri duyulmaktadır. Kuş sesleri Rahibin tekrar yükselen sesine karşır, kaybolur.

Kadından doğan insanın ömrü çok kısa ve ızdırap doludur. Yükselir ve bigilir bir çiçek gibi; gelip geçer bir gölge gibi, ve asla temelli değildir kalışı.

Sahnenin arka kısmında, Siyahlı Kadın ikisinin arkasından girer.

Yaşamın ortasında, içindeyiz ölümün. Günahlarımızla hoşnutsuz kıldığımız Sen'den başka kimden imdat dileyebiliriz ya Rab?

Kipps kadının varlığını hissederek dönüp bakar. Aktör yine kadını görmez.

Yüce Rabbimizin aramızdan ayrılan bu kardeşimizin ruhunu yanına almaktan hoşnut olduğunu bilerek, biz de bedenini teslim ediyoruz toprağa; küller küllere, tozlar tozlara.

Arka plan sesi yavaş yavaş hafifler. Kipps Siyahlı Kadın'a sırtını döner, mezarın başına diz çökerek ateşli bir şekilde dua etmeye başlar.

Siyahlı Kadın uzaklaşır.

Arka plan sesi kuş seslerinin içinde erir, kaybolur. Bir süre sonra Kipps hayırlı ve mezardan geri gelir.

Kipps Çok dokunaklı bir tören.

Jerome sessizdir.

Söylesenize, şu kadın... Umarım evinin yolunu bulabilir... o kadar berbat ve hasta görünüyordu ki... Kimdi o?

Jerome ona bakar.

... I Korintliler 15:53-55
... I Korintliler 15:57-58

Su yüzü mün gibi erimiş genç kadın, kilisede arkamızdaydı sonra burada mezarlıkta, birkaç metre ötemizdeydi.

Jerome Genç bir kadın mı?

Kipps Evet, evet derisi kemiklerinin üzerine gerilmiş gibiydi, yüzüne bakmayı kaldırmadı içim.. uzun boyluydu, bağcıklı bir başlık takmıştı.. Herhalde yüzünü elinden geldiğince saklamak için, zavallı şey.

Jerome donakalmış, belki benzi uğmuştu, gırtlığını sanki uğraşmıyormuş da ses çıkarmıyormuş gibi hareket ettirip durur.

Bir şey mi oldu? Köti görünüyorsunuz.

Jerome (bir süre sonra; kısık sesle) Ben genç kadın falan görmedim.

Kipps Ama mutlaka ... (arkasına döner)

Siyahlı Kadın tekrar görünür.

(Ellyle göstererek) Bakın, işte yine orada... bizim ona —

Jerome Kipps'i bileğinden yakalar, sıkır, büyük bir dehşet içinde olduğu bellidir. Kipps'in işaret ettiği yöne bakmaktan kaçınır. Kipps ona şaşkınlık içinde bakar.

Siyahlı Kadın gider.

(Bir süre sonra) Bay Jerome, koluma girin lütfen ... Elinizi biraz gevşetirsiniz müteşekkirdir olacağım... birkaç adım atabiliyorsanız, dönelim kiliseye... kilise yoluna ... orada bir sıra görmüştüm, bahçe kapısının biraz ilerisinde, siz dinlenip kendinize gelirsiniz, ben de yardım getirmeye giderim ... bir araba...

Jerome

(neredeyse haykarak) Hayır!

Kipps

Ama canım efendim!

Jerome

Hayır. Özur dilerim... (Derin nefesler alır) Çok ama çok üzgünüm. Bir şey değildi ... bir an içim geçti ... daha fazla vakit kaybetmeden benimle meydana oraya, Penn sokagındaki büroma yürüseniz çok daha hora geçer.

Kipps

Emm muisiniz —

Jerome

Emminim, emminim. Haydi gelin ...

Kipps

Endişelendirsiniz beni epey, ben —

Jerome

Kusura bakmayın, lütfen. Bir şey değildi. Hiçbir şey değildi.

Kipps

(bir es'ten sonra) Pekala öyleyse. (Es) Beni Yılan Balığıbataklığı Köşkü'ne daha sonra götürceksiniz galiba, öyle mi?

Jerome (gergin ve sert bir şekilde) Hayır. Ben gitmem oraya. Saat birden sonra istediğiniz zaman geçebilirsiniz. Keckwick gelip alır sizi. O yere hep o gidip gelmiştir zaten. Anahatımız var herhalde?

Kipps başını sallar.

Göreceksiniz, Bay Keckwick hep yardımımıza hazır ve nazır olacaktır.

Kipps Güzel.

Jerome Pek konuşkan sayılmaz gerçi, ama...

Kipps (gülümseyerek) Ohooo, buna fazlasıyla alışmış bulunuyorum.

Kipps tiyatrounun arkasına doğru parmaklarını şaklatır. Işıklar tekrar prova ışığı konumuna geçer.

Kusura bakmayın Bay Kipps, burada kesmek zorundayım. (Heyecanla gözlerinin içine bakarak, Aktör'ün elini sıkar) Bana bir sürpriziniz olduğunu söylemişsiniz — ama böylesini hiç beklemediyordum, hiç.

Aktör Öyle mi?

Kipps Bu şimdiye kadar gördüğüm en — muhteşem — sansasyonel, teatral sürprizdi..

Aktör palto, kasket ve uzun binici giymeleri giymektedir.

Aktör Öyle mi gerçekten?

Kipps Bitim. Bitim.. Nasıl becerdiniz bunu?

Aktör Ne desem bilmem ki.. çok çalıştım sanırım. Dedığınız gibi: zaman ve gözyaşı. (gülümser)

Kipps Fakat — yoktan var oluverdi Bay Kipps — mucize gibiydi! Allah için nasıl giriştiniz işe, neresinden tutunuz, nasıl yaptınız?

Aktör Ah —

Kipps Anlatmak istemiyorsunuz.. Neyse, pekala. Anlıyorum. Silri, sihirbazlığı alkışlamalı kişi, ama nasıl yapıldığını sormamalı. Ama alkışlıyorum gerçekten. (Aktör'ün elini sıkar) Sizi temin ederim, alkışlıyorum! Çok, çok harika — ve tüyler ürpertici!

Aktör (biraz şaşırmış, neye uğradığını anlayamamış gibidir) Ne desem, çok nazıksınız efendim.

Kipps Ve siz, efendim, gerçek bir tiyatrocusunuz.

Aktör buna alçakgönüllü bir tepki verir. Es.

Devam ediyor muyuz?

Aktör

Dilerseniz.

Kipps

Sırada başka stüprizler de var mı?

Aktör

Elimden geleni yapacağım, ama tam emin olmam mümkün değil kendimden.

Kipps Aktör'ün elini son bir kez hararetle sıkarak sonra tiyatrounun arka tarafında işaret verir. Işıklar performans konumuna döner. Kipps daha rahat giysiler giyerken midilli ve fayton efekti duyulur. Aktör giyindikten sonra eline bir biniçi kurbağı alır, tekerlekli sandık/sepeti ucu seyirciye dönük şekilde yerleştirir ve yüzü seyirciye dönük olarak önüne oturur. Biz midillinin durduğunu duyarken ve Keckwick rolündeki Aktör dizginleri çekip arabayı durdururken, Kipps onu izler. Kipps bir an bakıp manzarayı kavradıktan sonra, gözleriyle otomobil aramış gibi başka tarafa döner.

Keckwick (bir süre sonra) Bay Kipps?

Kipps

(ona döner) Evet?

Keckwick bir şey demez, ileri doğru bakar

Siz — Bay Keckwick siz misiniz yoksa?

Keckwick başını sallar.

Ah, bu çok hoş — ben de bir otomobil bekliyordum!

Kipps Keckwick'in arkasına biner, Keckwick dilini şaklatarak midilliye işaret verir, midilli yola koyulur.

(araba giderken) Dünyanın eşsiz bir köşesi burası Bay Keckwick. (Çevresine büyük bir keyifle bakınır) Gökylüzü, gökyüzü ve yalnızca dar bir kara şeridi. O büyük manzara ressamları Hollanda'yı ya da Norwich civarlarını böyle görmüş olmalı, değil mi?

Keckwick cevap vermez.

Bugün tek bir bulut yok, ama her şeyi kavrayan bu engin göğün, sağanak halinde yağın gri yağmur ve halicin üzerine doğru inmiş fırtına bulutlarıyla ne muhteşem görüneceğini tahayyül edebiliyorum.

Bir süre konuşmadan giderler, Kipps etrafına bakmaya devam etmektedir.

Şaşırtıcı, beklenmedik bir güzellik var, şu engin, çıplak ve ıssız uçsuz bucaksızlığında her yerin. Bu boşluk duygusu, gökyüzünün enginliği — bunu görmek için bin mil gelmeyi göze alırdım. Hayalimden bile geçmemişti böyle bir yer!

Trista gümeye devam ederler, sessizliği midillinin sesi ve kuşların arasında atığı kulak tırmalayıcı garip gıgıllar dışında bir şey bozamaz. Kips tekerlekli sepet/sandığın tepesinde dizleri üstünde doğrulur, dikkat kesilerek ileriye doğru bakar:

Ve şu da, galiba, Dokuz Canlar Geçidi!

Kips lokal ısığın altında yalnız kalır, bir yandan da geçitten geçen midilli ve faytonun sesini duyarız.

Önümüzde, kumun üzerini çok sık bir tabaka halinde örten su maden gibi ısıldıyordu. Dar bir patika dosdoğru ileri uzanıyordu ve ben, sular yükseldiğinde patikanın, nasıl hiç iz bırakmadan hemen sulara gömüldüğünü anladım. Sonra kafamı kaldırıp ileri baktım ve sanki suların içinden yükseliveren haşmetli ve kasvetli bir köşk gördüm, duvarları kumtaşından, ardıvaz çatılı.

Sahne ısıklar yonar. Keckwick midillinin dizginlerini çeker, durdurur ve iner.

Orada bir hisar gibi duruyordu, hayatında gördüğüm ve tahayyül edebileceğim, en akıllara durgunluk verecek şekilde konumlandırılmış ev — ıssız, hasın fakat bir yandan da alımlı diye düşündüm. Bir iki dakika hayretler içinde etrafına bakınarak böylece oturdum kaldım. Garip bir his vardı içimde, tedirginlikle karışık bir heyecan... Fakat korkmuyordum — bu benzerine zor rastlanır ve güzel yerde beni korkutabilecek ne olabirdi? Rüzgardan mı korkacaktım? Çığlıklar atan bataklik kuşlarından mı? Sazlar ve durgun sudan mı? (Aniden Keckwick'e doğru yürür) Geçit ne kadar süre geçilebilecek halde kalacak?

Keckwick Beşe kadar.

Kips

Dinle. Günde iki kere gidip gelmen saçmalık. En iyisi, ben çantalarımı alayım, biraz yiyecek ve içecek getirip burada bir iki gece kalayım. Bu şekilde hem ben işimi çok daha gabuk bitiririm, hem de sen boşuna zahmete girmemiş olursun. Bu akşamüstü seninle döneyim kasabaya, sonra yarın beni ne kadar erken getirebilirsen getirirsin buraya, suların durumuna göre.

Uzun bir es olur, sonra Keckwick kabul ettiğini belirtir şekilde başını sallar

Ya da, kim bilir, belki şimdi burada beni beklemek istersin, ama bir iki saatlik işim var. İşine nasıl geliyorsa öyle yap.

Keckwick, buna cevaben, tekerlekli sepet/sandığa çıkar ve kırıbağını şaklatır. Midillinin çakılların üstündeki nal sesleri duyulur ve sesler yavaş yavaş uzaklaşır. Keckwick lokal ısığa kalır, ve midillinin nal sesleriyle birlikte ısığın yavaş yavaş azalır. ısıklar yeniden yonar.ken Aktör tekerlekli sepet/sandığından iner. Bir yandan konuşur, bir yandan da kasketini çıkarır, patlosunun düğmelerini açar.

Hayalelere inanmazdım.

Sessizlik

Duvarın ötesinde, bir iki metre içinde otlar yerini kum ve sıg suya bırakıyordu. Bataklık ve tuzla kaplı düzlükler, denizin yükselen suları ile birleştikleri noktaya kadar göz alabiliyordu. Siyahlı Kadın'dan ne bir iz vardı, ne de gizlenebileceği herhangi bir yer.

Kipps

Bir an sessizlik olur, sonra Kadın kayarcasına uzaklaşır ve gözden kaybolur. O kaybolur kaybolmaz Kipps arkasından koşup gittiği yöne doğru bakar. Çıkış kapısında durup gözleriyle araştırır, bir süre sonra hilden geçerek geri gelir. Bu arada Aktör sahnenin arka kısmına doğru hiç bakmamıştır.

Kipps gayri ihtiyari bir iki adım geriler, sonra donmuş gibi durur. Siyahılı Kadın mezar taşı olarak algıladığımız şekiller arasındadır. Gözlerini dikip Kipps'e bakıp bakmadığı belli değildir.

Hemen ilerisinde Siyahılı Kadın belirir.

Kipps döner.

Şimdi de bir mezarlık hayal edin. Elli mezar taşı canlansın. Şimdi de bir mezarlık hayal edin. Şimdi de bakın, yakmaya, sömineyi yakmaya karar veriyor. Şimdi de bakın, yavaş yavaş varıyor, oradan ayrılıp eve gitmeye, bir sürü ışık kasvetli, tekinsiz ıssızlığın ve tüyler ürpertiği garipliğinin ayırdına durumunda. Kipps'i hayal edin: soğuk, bulunduğu yere hakim olan yağmurlarla lekelenmiş. İsimler ve tarihler artık zor seçilebilir yosunlarla kaplı, tuzlu rüzgarla aşınmış, yıllarca şiddetli gözünüzün önünde, doğru yana yatmış veya tamamen devrilmiş, Şimdi de bir mezarlık hayal edin. Elli mezar taşı canlansın.

Şimdi de bir mezarlık hayal edin. Elli mezar taşı canlansın. Şimdi de bir mezarlık hayal edin. Şimdi de bakın, yakmaya, sömineyi yakmaya karar veriyor. Şimdi de bakın, yavaş yavaş varıyor, oradan ayrılıp eve gitmeye, bir sürü ışık kasvetli, tekinsiz ıssızlığın ve tüyler ürpertiği garipliğinin ayırdına durumunda. Kipps'i hayal edin: soğuk, bulunduğu yere hakim olan yağmurlarla lekelenmiş. İsimler ve tarihler artık zor seçilebilir yosunlarla kaplı, tuzlu rüzgarla aşınmış, yıllarca şiddetli gözünüzün önünde, doğru yana yatmış veya tamamen devrilmiş, Şimdi de bir mezarlık hayal edin. Elli mezar taşı canlansın.

Şimdi de bir mezarlık hayal edin. Elli mezar taşı canlansın. Şimdi de bir mezarlık hayal edin. Şimdi de bakın, yakmaya, sömineyi yakmaya karar veriyor. Şimdi de bakın, yavaş yavaş varıyor, oradan ayrılıp eve gitmeye, bir sürü ışık kasvetli, tekinsiz ıssızlığın ve tüyler ürpertiği garipliğinin ayırdına durumunda. Kipps'i hayal edin: soğuk, bulunduğu yere hakim olan yağmurlarla lekelenmiş. İsimler ve tarihler artık zor seçilebilir yosunlarla kaplı, tuzlu rüzgarla aşınmış, yıllarca şiddetli gözünüzün önünde, doğru yana yatmış veya tamamen devrilmiş, Şimdi de bir mezarlık hayal edin. Elli mezar taşı canlansın.

Aktör

Kips'in koymasının ses efekti giver, ayak sesleri, hızlı nefes alış.

Aktör Eve vardığında harcadığı efordan ve aşırı heyecandan kan ter içinde kalmıştır.

Evin kapısının hızla çarparak kapandığını duyuyoruz.

Uzunca bir süre karanlık, duvarları ahsap kaplamalı salondan bir yere ayrılmaz. Yanında birileri olsun ister ama kimse yoktur. Işık ister. Kendisine güven verecek, yatıştırarak bir şeyler arar. Ama asıl aradığı, bir açıklama. (Es) Çünkü hayalatlere inanmamaktadır.

Kips Fakat daha demin, bataklıkta bir kadın gördüm, kadının — görünüşü oldukça gerçekti ama — ah tanrım — anlatamıyorum — ben... (Gidip oturur. Kendini toparlamak için bir an bekler) Yüzündeki ifade ... o gözü dönmüş garesizlik, tüm varlığını sarıms o hurs, zarar vermek, acı getirmek hırsı... içimi tarifi olanaksız bir tiksinti ve korkuyla doldurdu. Ve canlı hiçbir insanoglunun yapamayacağı bir şekilde birdenbire yok oluverdi ortadan. (Es) Hayalatlere inanmıyordum.

Evin derinliklerinde bir yerlerde bir saat vurmaya başlar.

Aktör Başka nasıl bir açıklaması olabilir bunların?

Es

Kips (sahnedeki dolay, yaşadıklarını gözle görülmüş bir şekilde geride bırakarak) Hol, merdiven, mutfak, bulaşıkhanesi. (Bir ışığı açar. Ampul zayıf bir ışık verir) misafir odası, oturma odası, yemek odası, çalışma odası.

Aktör Nahos bir durum yok, Bayan Havisham'ı* amansatacak herhangi bir şey yok, köşelerde çöp yığınları yok, ağı kalmış kediler, köpekler yok. Rutubetli, küflü, ekşimtrak bir koku var — ama buradaki bir evin böyle kokmasının nesi sıradışı ki? Mobilyalar — kaliteli, sağlam, koyu renk, eski moda. Kitaplar, resimler, yazı masaları.

Kips sandık/sepeti açar, içinden tomar tomar evrak çıkarır, Aktör konuşurken bunları etrafına yayar.

Kapaklı yazı masaları. Çalışma masaları, çekmeceli yazı masaları, kapaklı yazı masaları. Kağıtlar, kağıtlar, bağlı tomarlar halinde, kutularda mektuplar, faturalar, hukuki evraklar, defterler, kağıtlar. Bunların hepsini incelemek zorunda. Devasa bir iş, hemen işe girişmesinin de pek anlamı yok, vakit çok geç ve cesareti epey kırılmış durumda.

* Charles Dicken'in eccentric spinster in *Büyük Umurlar romanındaki eksantrik dul*, toplumdaki dışlanmış ve münzevi bir kişilik, geçmişini hatırlamamak, bloke etmek gıbasıyla, küt kokan, köhne ortamda yaşayarak zamanı durdurmuştur.

Kipps'in bir şişe konyak bulduğunu görürüz, bunu açsam mı diye düşünür
sonra yerine koyar.

Kipps (kafasını tekerlekli sepet/sandıkta kaldırmaya) Yaşlı bir kadının yıllar boyu gece gündüz, bu eve nasıl katlanabildiğini hayal edemiyordum. Ben olsam çıldırırdım.

Aktör Ertesi sabah gelmek üzere oradan ayrılmaya karar verir. Keckwick'in dönmeye daha bir saat vardır, hemen çıkarsa Crythin Griford'a vakitlice dönüp, Keckwick'i oraya kadar gelmek zahmetinden kurtarabilecektir. Geçit hâlâ görülebilir durumdadır, dönüş yolu dümdüzdür, kaybolmasına olanak yoktur.

Kipps ısıkları kapatır ve evi kilitleyebilir. Vine çarparak kapıyı sesli.

Şimdi gözlerinizin önüne, o engin doğa içinde küçük ve önemsiz bir nokta olarak yürüyen Kipps'i getirin. Yürürken siyah giysili kişinin görüntüsünü gözünde yeniden canlanır.—

Kipps dönüp omzunun üzerinden arkasına bakar.

— öyle düşündüğü gibi yitivermediğine, mutlaka gizlendiği bir bayır veya çukur olduğuna kendi kendini ikna eder. Çünkü hayaletlere inanmaz. Kadını kafasından atar, yürümeye devam eder, göğün ve suyun kendi varlığı karşısındaki mutlaka kayıtsızlığının etkisi altındadır. Sonra, böyle dalmış giderken, birden birkaç metre ilerisinden ötesini göremediğini fark eder, Kipps bunun ayırıcılığı ısıkları kararmasıyla varır. Döner.

ve arkasında Yılanbalığı Bataklığı Köşkü'nün gözden kaybolduğunu anlar.

Kipps Yığın, ıslak deniz pusu. ıslak, yapış yapış, örümcek ağı gibi, katıksız ve geçit vermez. Bay Daily'nin sözünü ettiği, o denizden gelen koyu pus.

Aktör Geri dönmek, geldiği yoldan adım adım iz sürerek eve geri gitmek ve Keckwick'in gelip onu almasını beklemek zorundadır.

Isıklar yavaş yavaş azalmış mutlak karanlık olmuştur.

Kipps Pus tuzlu, uçuşkan ve soluk renkliydi ve gözlerinin önünde sürekli hareket halindeydi. Sis in kafamı karıştırdığı, benimle alay ettiği hissine kapıldım, sanki üzerime sürülen, yapışan, sonra da yeniden yer değiştiren milyonlarca canlı parçadan oluşmuş gibiydi.

Aktör Yavaş yavaş, adım adım gider, yer değiştirip duran sis onu şaşkına çevirmiştir, eve ulaşabilmek için dua etmektedir. Karabasan gibi bir yürüyüş, taa ki ...

Bir midilli ile faytonun sesi yavaş yavaş yükselir. Kips gözle görülür bir şekilde ferahlayarak döner. Bu arada ses sanki sisle birlikte hareket ediyormuş gibi, azalır, yönünü değiştirir, girdap gibi döner, alçalır ve yükselir.

Kips Keckwick!

Ses yaklaşır sonra uzaklaşır. Ses Kips'i şaşırtmıştır, bir an sesin sis içindeki yerini tavin eder gibi olur, bir an sonra yönünü tamamen kaybeder. Bir süre sonra midilli ve faytonun gürültüsü tümüyle azalarak kaybolur ve bataklıkta bir yerde bir delikten hızla boşalan suların gıkaracağı guur diye bir galkantı, emme sesi duyulur ve bu ses paniğe kapılmış bir alın tiz kişnemeleleri ile birlikte devam eder. Sonra bir başka çığlık duyulur: bir haykırış, dehşet içinde bir ağlama — ne dendiğini gıkarırmış ama sesin küçük bir çocuktan geldiği bellidir. Kips körlemesine ileriye doğru birkaç adım atmaya cabalar.

Yooo hayır — yooo hayır... (Haykırarak) Hayır! Hayır! Hayır! Keckwick!

Mutlak karanlık. Karanlıkta ön kapının çarpışını duyarız. Işıklar yeniden yandığında Kips sahnenin üzerinde evin içindeki ve çok geçirdiği bellidir. Tekelekti sepet /sandıktan konyak şişesiyle bir kadeh gıkarır ve kendisine büyükçe bir ölçü konyak koyar. Bir an oturur. Ayağa fırlar ve telaşla evin içinde tekrar dolasmaya başlar, odaların ve mobilyaların altını üstüne getirerek bir şeyler arar.

Aktör Çaresizlik ve korku içinde evi kolağan eder, yakabildiği bütün ışıkları yakar — beyhude bir umut içinde, olur da ışıkların partisi sisli bataklıkların ötesinden görülebilir diye.

Kips (telaş ve tedirginlik içinde yürünmektedir) Her odanın kapısı açık, her oda derli toplu, tozlu, keskin bir biçimde soğuk ve rutubetli ama aynı zamanda her nasılsa boğucu.

Kips kapalı bir kapıya gelir. Durur.

Aktör Bir kapı kilitlidir.

Kips İkinci kattaki üç yatak odasından gelen koridorun ucundaki kapı. Üstünde bir anahtar deliği veya sürgü yoktu. (Kapıya hızlı vurur, öfkeyle tekelar, yumruklar. Sonra öfkesi hafiflerken hıçkırıklara boğularak yere çöker)

Aktör şimdi Keckwick kalıdır. Kapı zili galarken basamakların alt başında durur. Kips ağır uykusundan uyanır, kendine gelmediği desbellidir, kolları bacakları tutulmuştur, sendeleyerek zile bakmaya gider. Dışarıda artık dolunay vardır, dolunayın ışığı geçidin ve oyuncualların üzerine vurur. Kips Keckwick'i görünce şaşkanlık içinde kalır.

Keckwick Böyle bir deniz puslu bastırınca açılması beklemek şart. Sis varken geçmeye imkan yok. Şansınız yokmuş. Sonra da suların algalmasını beklemek gerektili. Münaşebetsiz bir yer. Bunu çok geçmeden öğrenirsiniz.

PERDE

Kipps Saat kaç?

Keckwick İkiye geliyor.

Kipps Bu saatte dönmeyi beklemiyordum. Ne büyük lütuft.

Keckwick Sizi bütün gece burada bırakamazdım. Bunu yapamazdım size.

Kipps (biriden) Ama sana ne oldu, nasıl oluyor da sen burada olabiliyorsun — sen nasıl geçtin?

Keckwick uzunca bir an Kipps'in yüzüne bakar. Sonra bir kez daha faytona tırmanır. Kipps de biter. Midilli ve faytonun yola koyulduğunu duyarız

(Faytonda giderken) Bir tür transa girdim, yarı uyur, yarı uyanık, faytonun hareketiyle sallanarak. O ana kadar tahayyül etmediğim bir idrak alanına girdiğim ve bunun geri dönüşü olmadığını farkındaydım. Mezarların yanındaki kadının hayalleri âleminden geldiğini artık ben — hayır inanmak değildi bu, *biliyordum*, çünkü iliklerime kadar emindim. Ve midilli ile faytonun, öylesine korkunç bir şekilde haykırarak gıcığı içinde olduğu ve bataklık kumlarının yuttuğu midilli ve faytonun da gerçek olmadığından, orada bulunmadığından, madde olmadığından, onların da hayalleri âlemine ait olduğundan kuşkulamaya başladım. Duyduklarımı, şimdi faytonun dönen tekerleklerini ve midillinin yeri döven nal seslerini duyduğum kadar açık ve net duymuşum ve gördüklerimi de — önce Bayan Drablow'un mezarının yanında, sonra tekrar eski mezar alanında gördüğüm solgun, bir deri bir kemik kalmış, tükenmiş yüzü kadını — görmüşüm. Buna yemin edebiliyordum. Ama gelin görün ki, bunlar, anlamadığım bir anlamda, gayıptı, hayaller dünyasına aitti; bunlar ölmüş varlıklardı.

Bölge pazarının kurulduğu civil civil bir kasabanın sesleri duyulur.

Aktör, Jerome olarak masasında oturmuş çalışmaktadır.

Kipps güver ve kapısını galar.

Jerome cevap verir, gönülsüz olduğu bellidir.

Kipps Bay Jerome.

Jerome Ah. Evet. (Bir süre sonra) Siz, eee — gülmey misiniz?

Kipps (güler) Bir şeyiniz kalmamıştır, düzenmişsinizdir umarım — Bayan Drablow'un cenazesinde başınıza gelenlerden sonra?

Jerome Teşekkür ederim, iyileştim. Teşekkür ederim.

Sessizlik

Kipps Niye geldiğimi merak ediyorsunuz, kuşkusuz.

Jerome cevap vermez

Bilmem siz biliyor muydunuz, ama benim hiçbir fikrim yoktu Bayan Drablow'un evraklarının hacmi konusunda. Tonlarca şey var, çoğu da çok eminim, ama ne olursa olsun hepsinin tek tek elden geçirilmesi gerekecek. Uzunca bir süreliğine Caryl'in Griffithord'a yerleşmek niyetinde değilsem, mutlaka yardımcıya ihtiyacım olacağı anlaşılıyor.

Jerome panik halindedir. Iskenlesini arkaya iter, Kipps'ten uzaklaşır.

Jerome Korkarım benim yardım etmem mümkün değil Bay Kipps. Yoo, hayır.

Kipps Bizzet sizin bir şey yapmanız değildi aklımdaki, ama belki genç bir yardımcımız vardır.

Jerome Hiç kimse yok. Tek başımayım aslında. Yardım etmem mümkün değil.

Kipps Pekala, o zaman birini bulmaya yardım edin. İşe alabileceğim, birazcık kafası çalışan ve birkaç sterlin kazandırmaya hevesli bir delikanlı çıkar kasabadan herhalde?

Jerome (büyük bir huzursuzluk içinde) Maalesef — burası küçük bir yer — gençler terk edip gidiyor — iş yok.

Kipps İyi ya, ben de bir iş teklif ediyorum işte — geçici de olsa.

Jerome (neredeyse avaz avaz bağırarak) İşinize yarayacak kimseyi bulamazsınız burada!

Es

Kipps (çok sıkın, alçak sesle) Bay Jerome, galırsacak kimse yok, genç — ya da yaşlı — hiç kimse bulunamaz, bu değil asıl demek istediğiniz. İşin aslını söylemekten kaçınıyorsunuz. Yılanbalığı Batakıği Köşkü'nde bir dakika bile geçirmeye razı olacak tek bir canlı bulamam, işin aslı bu. Çünkü insanlar orası hakkında söyleyenlerin doğru çıkmamasından korkuyor — benim gördüklerimi görmekten korkuyor.

Sessizlik. Bir süre sonra Jerome büyük bir huzursuzluk içinde kalkıp pencereden dışarı bakar, arkası Kipps'e dönüktür.

Jerome Keckwick sizi almak için döndü oraya.

Kipps Evet. Öyle minnettar oldum ki geldiğine, anlatmak mümkün değil.

Jerome Yılanbalığı Batakıği Köşkü hakkında bilmediği yoktur Keckwick'in.

Kipps Yani arada bir Bayan Drablow'un ufkak tefek getir işlerini mi yapardı?

Jerome (başını sallayarak) Başka hiç kimseye görüşmezdi Bayan Drablow. Hiç ... (durur)

Kipps (düz bir sesle) Hiçbir canıyla.

Es

Jerome Bir sürü hikaye anlatılıyor. Bir sürü masal. Bir sürü safsata. Çoğunun silip atabilirsiniz.

Kipps Tabii. Ama hepsini değil.

Jerome Kilisenin bahçesindeki şu kadını gördünüz.

Kipps Onu bir kere daha gördüm. O eski mezarlık alanında.

Jerome aniden dönüp Kipps'e bakar, bu sohbetin kendisine büyük sıkıntı verdiği bellidir. Kipps onu daha fazla incitmeye karar verir.

Neyse, ne bir ne de birden fazla hayalet beni pes ettirebilir Bay Jerome. İşimi yapmam gerek. Siyahlı Kadın'ın bana karşı herhangi bir düşmanlığı olabileceğini de pek sanmıyorum. Kimdi acaba bu kadın? Yoksa kim mi demeliyim, şimdiki zaman kullanıp? (doğal olmayan bir şekilde güler) Ondan nasıl söz etmem gerektiğini bile bilmiyorum!

Sessizlik

Bunun üstesinden gelmek zorundayım Bay Jerome. İnsan böyle şeyler karşısında boyun eğmemeli.

Jerome Böyle demiştin ben de. Böyle demiştin—bir zamanlar.

Jerom'un üzerindeki ışık söner. Kipps Aktöre endişeyle bakar, Aktör kaygılı ve gergin, tekrar Sam Daily olarak giyinmektedir. Kipps ona doğru gider.

Kipps Bay Kipps, iyi misiniz?

Aktör Ben — evel. Evel ben iyiyim. Jerome dehşete kapıldı.

Kipps (onu ışığın altına getirir) Fakat siz, siz kendiniz de — sanki çok yoğun bir şeyler yaşıyor gibisiniz...

Aktör (sesinde beli belirsiz bir panik) Öyleydim. Öyleydim. Duygularım öylesine galeyana gelmiş, öylesine yoğunlaşmıştı ki, başka bir boyutta yaşıyor gibiydim. Kalbim sanki daha hızlı garpıyor, adımlarım daha hızlı, gördüğüm her şey daha parlak, dış hatları daha keskin ve belirgindi, ben ... (durur)

Kipps ona bakar, endişeli olduğu bellidir.

Kipps Devam edebilecek misiniz?

Aktör Evel.

Kipps Sonuna kadar devam edebilecek misiniz?

Aktör O evet. Etmek zorundayım. Haydi devam edelim. Bitirelim şu işi tanı aşkına!

Birkaç derin nefes alır ve kendisini toparlar. Kipps ona yaklaşıp.

Kipps Bay Daily!

Sam Daily Bay Kipps! Ne alemdesiniz?

Kipps Gayet iyiyim, teşekkürler.

Sam Daily Ya işleriniz?

Kipps Bayan Drablow'un mirası mı? Yakında hepsini yoluna koymuş olacağım. Ama doğrusu, yapılacak işler beklediğimden çok fazla.

Sam Daily Evin oraya gittiniz mi?

Kipps Tabii.

Sam Daily Aha.

Es

Kipps Doğrusu bayanın keyif almaya başladım bu işten. Aşmam gereken zorlu bir sorun, bir sınav gibi.

Daily Kipps'e dikkatle bakarken uzun bir es. Kipps tedirgin bir şekilde yer değiştirir ve gözlerini kapatır.

Sam Daily Karanlıkta ıslık galıyorsunuz, Bay Kipps. Buna devam etmek akılsızlık.

Kipps Eğer buraya yapmak için gönderildiğim işten vaz geçip, kuyruğumu kıstırıp kaçmam gerektiğini söyleyorsa —

Sam Daily Bana bakın Arthur. Bir sürü kocakarı masalıyla kafanızı şişirecek değilim... biraz soruşturursanız gabucak öğrenirsiniz hepsini. Belki öğrendiniz bile?

Kipps Hayır. Sadece birkaç üstü kapalı söz — ve Bay Jerome'un belinin benzinin biraz atması.

Sam Daily Ama eve gittiniz.

Kipps Gittim ve tekrar yaşamaya heves etmediğim bir şeyler geldi başına; ama ne olduğunu aklılayamadığımı da itiraf etmem gerek. Sanırım Yılanbalığı Bataklığı'nda dolayan hayaleti gördüm Bay Daily. Yüzü erimis gıtmis, bir deri bir kemik kalmıs, sıyahlar içinde bir kadın. O, insanların hayalet dediği şeydi, en ufak bir kuşku yok bundan; canlı, soluk alan gerçek bir insan değildi. Doğrusu, hiçbir zararı dokumadı bana. Ne konuştu benimle, ne de yanuma yaklaştı. Yüz ifadesinden hoşlanmadım; ondan bana doğru yayılan bir güç vardı sanki, hele bundan hiç hoşlanmadım. Fakat bu gücün elinden, beni korkutmaktan fazlasının gelemeceğine ikna ettim kendimi. Oraya gidip, tekrar karışılacak olursam hazırlıklıyım artık.

Sam Daily Ya midilli ile fayton?

Sessizlik

Kipps Demek bundan haberiniz var. *(bir süre sonra)* Kaçmayacağım.

Sam Daily Oraya gitmemelisiniz.

Kipps Korkarım gidiyorum.

Sam Daily Oraya yalnız gitmemelisiniz.

Kipps Benimle gelecek hiç kimse bulamıyorum ki.

Sam Daily Hayır. Bulamayacaksınız da.

Kipps Tamı aşkına dostum, Bayan Drablow orada yapayalnız — kaç yıldır? — altmış küsur yıl yaşıadı, gördü geçirdi, ihtiyarladı. Oramın bütün hayalleriyle bir şekilde uzlaşmış olmalı.

Sam Daily Ya. Belki de yaptığı tam da buydu. *(Es)* Ama sen gerçekten kararlı mısın gitmeye?

Eee Spider, bundan daha işe yaramaz bir kağıt koleksiyonu görmüş müydün? Bayan Drablow'un aldığı her türlü fiş ve faturayı ve Noel kartını sakladığına ikna olmuş durumdayım. (Spider'i okşar) Alışveriş listeleri bile duruyor, düşünceliyor musun!

Klips

Kıps mektupları kümelere ayrılmaya başlar — ilgililenilmesi gerekenler, atılacaklar.

Ateşler yakar, çatışmalar havalandırır, pencereleri açar, güneşlikleri
geker ve oturma odasına açılan bölmelere bürünür.

Aktor

İşiklar evin içinde olunduğu izlenimini yaratır. Aktör sahnenin kenarına, Kipps'ten fiziksel olarak olabildiğince ayrı bir yere — hatta belki salona — geçer.

İşte öntüde uzanmaktaydı ısıtılı, davetkâr güümüşi bataklıklar. Gizemli sessizliği duyabiliyordum. Bütün bunların insanın peşini bırakmayan garip ve ürpertici güzelliği, benliğimin derinliklerinde bir kez daha karşılık buldu. Oradan kaçıp gitmem olanaksızdı. Kimi yerler bir büyü yayar etrafa, işte öyle bir büyüün etkisi altına girmiştim; beni, hayallerimi, özlemlerimi, merakımı, tüm ruhumu kendisine doğru çekiyordu.

sdps

("Daily" düğmelerini açıp rahallayarak) Ertesi sabah oteleiden
ödünc aldığı bir bisikletle eve geçer. Küçük Spider da atlaya
zıplaya peşinden koşturur. Güneş tepededir, havada bile bir tazelik,
insanı canlandıran, neşe veren bir şeyler vardır sanki.

Aktor

Kipps ve "köpek" işiktan çıkıyorlar

Pekala, kabul, bana arkadaşlık ederse çok memnun olurum. Teşekkürler. Gel kızım! Spider!

sdđy

Sam Daily Spider.

Kripps
Ismi ne?

Kipp's köpeği okur.

Sam Daily Ben ne dersem onu yapar.

Kripps Gelir mi benimle?

Sam Daily Benim var. (İslık çalar, sonra eğilip "köpeğin" kafasını okşar) Onu al. İsin bitince geri getir.

Kipps
(gülerek) Köpeğim yok.

Sarı Daily Öyleyse bir köpek al yanına.

Kipp's
Evet.

Aktör Çok usandırıcı bir işti, ama sabırla diretti, birbiri ardına sayısız değersiz eski kağıt tomarını bir kenara atmadan önce, gözünü ve hızla gözden geçirdi.

Kips bir an daha çalışmaya devam eder, sonra esner ve gerinir. Ayağa kalkar, sahneyi geçer ve kapının çarpığı duyulur. Isıkla köpeği çağırır.

Kips (seslenir) Spider! Spider! — ah şu tavşanlar! (Tul'u geçip eski mezarlığa girer) Bu mezarlar arasına son geldiğimde bir kadın gördüm. (Köpeğe doğru eğilir) Nerede o Spider! Nerede kızımı! (Köpeğin kafasına pat pat vurur, sonra eğilip bir taşın üzerindeki yazıyı sökmeye çalışır) Sevgili Annisina ... bilmem ne "...net" ... "Humfrye" --- "ondokuz sıfır..."-bir şey ... ve ... bir şey ... bir şey... "iel Drablow" ... (Bir an işa bakarak düşünür, sonra köpeğe isık galar) Spider!

Aktör Eve işinin başına döner. Hava soğumaya, isık gökyüzünü terk etmeye başlamıştır bile.

Kips evraklarının başına geri giderken kapının çarpığını duyarız

Akşamın geç saatlerine kadar çalışmaya devam eder. Spider mükemmel bir can yoldasıdır, köpeğin hafif soluk sesinden, zaman zaman kaşınmasından, o koca evde patır kütür oradan oraya koşuşturmasından memnundur. Ama ağır basan duygusu üstüne göken bezginlik ve uyuşuklukla karışık bir, işi bitirip Londra'ya dönmek ve sevgili Stellası'yla birlikte olmak arzusudur.

Isıklar yavaş yavaş kararırken, Kips kağıtları elden geçirir, pek çoğunu atar, birazını ayırır. Isıklar yeniden yandığında bu gecelik işini toparlama hazırlığındadır, her şeyi yığınlar halinde yere koyar.

Kips Bir iki gün sonra biter işimiz. Yatma vakti. Gel, Spider!

Dolambaçlı bir rota izleyerek yatağına gider. Yatar, üstüne esya yığını arasından bulduğu bir battaniye örter. Isıklar sönmeden aşağıya uzanıp köpeği okşar.

Bay Daily seni yanımda Londra'ya götürmeime izin verir mi acaba? Stella'yı seversin. Londra'yı sever misin emin değilim. Haydi bakalım iyi geceler. İyi geceler.

Isıklar yavaş yavaş azalır, mullak karanlık olur. Ansızın, bir ayışı huzmesiyle isık geri gelir, ve Kips hemen yattığı yerde dimdik doğrulur. Sessizlik

(Bir süre sonra, fısıldayarak) Ne oldu Spider? Ne oldu?

Sessizlik. Sonra, evin derinliklerinden, gün gün vuran ya da bir figürün yuvarlanmasını andıran kesik kesik, tok bir ses gelir. Kips donakalmış, dinler. Bir süre sonra, ses durur. Yavaşça yataktan çıkar.

(Fısıldayarak) Sakin ol kızım, sakın ol... (yatağından uzaklaşır)

Aktör Iskoçya'da bir oğlu olur ve mektuplarında ondan, umutsuz ama sınıksız kucaklayan bir sevgiyle söz eder. Çocuğu evlat edinmek

Kipps (ince bir evrak ve mektup paketiyle oturur) Bunlar almış kadar yıl öncemin bir Şubat ayı ile ertesi yılın yaz ayları arasında kalan tarihleri taşıyordu. Önce buraya 20 mil kadar uzaklıkta bir köyün malikanesinden, sonra Iskoçya'daki bir pansiyondan gönderilmişlerdi. Hepsî de "Sevgili" yada "Çok Sevgili" Alice'e hitaben yazılmış, çoğu "J" diye, arada bazıları da "Jennet" diye imzalanmıştı. Yazan genç bir kadındı ve anlaşılan Bryan Drablow'un akrabasıydı. Evli değildi ve hamileydi. Başlangıçta hala anne ve babasıyla birlikte evinde yaşıyordu; sonra evden uzaklara gönderilmişti.

Aktör Evrakları birbiri ardına elden geçirerek gün boyu galısır, yemek yedikten sonra oyalanmak için, bulduğu bazı mektupları okumaya başlar.

Kipps Bisiklete atlayıp Croyth'in'e döndüm, Spider da hoplaya zıplaya peşimden geldi. Stella'dan bir mektup gelmişti. Yanında olmadığım için üzüntüsünü, sorumluluk duygum karşısına gururunu ifade eden ünlemlerle dolu bir mektup. Otelemin karısına yemek sepetimi yeniden doldurttum, sağlam, iyi bir cep feneri satın aldım, ve bisiklete atlayıp, iç cebimi ısıtan mektupla birlikte ışıık galarak geri döndüm.

Aktör Sabah uyanıldığında hava dönmüştür. Dışarıya bakınca kara ile suyu, su ile göğü birbirinden ayırt edemez. Hepsî aynı kursunu tondadır, iyice algalmış, kesif bir bulut ve ince ince giselen yağmur.

Kipps Odadan gelen gürültü artık durmuştur. Kipps sessizce tekrar evin içinde yürümeye başlar, kapısı kapalı odaya doğru gider. Kapıya ulaşır, ses kesilmiştir. Elini kapının koluna koyar, tereddüt eder, sonra çevirmeye çalışır. Ağılmaz. Omzuyla hafifçe yüklenir. Bir şey olmaz. Doğan günün ışığı yavaş yavaş içeriye süzülür.

Kipps Fakat hiçbir şey yok. Kimsecikler yok. Çok ama çok hafif bir esinti, başka bir şey yok.

Aktör Karanlıkta el yordamıyla yatak odasına döner ve dışarıya bakar. İşte şurada bataklıklar uzanmaktadır, gümüşü gri ve bombos; şurası da halıç, ayna gibi dümdüz, sudan yukarıya bakan dolunay. Ses tekrar başlar. Kipps ihtiyatla evin içinde yürür. O ilerledikçe, pencerelerde ay ışığı bir görünür bir kaybolur. Kipps yaklaşıpça, ses yavaş yavaş yükselir. Ta ki Kipps kaçınılmaz bir şekilde kapalı kapının önüne sürüklenene kadar. Ses şimdi en yüksek noktasındadır. Sesin kaynağının kapının arkasında olduğu bellidir, buna karşın Kipps kapıyı açmaya cesaret edemez. Felç olmuş gibi dışarıda durur. Sonra, dışarıda bataklıklarda bir yerden bir çocuk gılgığı duyulur. Kipps aniden arkasına dönüp kulak kabartır.

istecek birilerine vermesi için baskı yapılmaktadır. Bunu reddeder, asla birbirlerinden ayrılmayacaklarını tekrarlar durur.

Kips aşağıdaki satırları söylerken kendisine arka planda aynı kelimeleri söylen bir genç kadın sesi katılır. İlk cümleleri birlikte söylerler, sonra Kips yerini arka plan sesine bırakır.

Kips ve Genç Kadının sesi

(birlikte) "O benim. Benim olan bir şeye neden sahip olamayacakmışım? Yabancılarla gitmeyecek. Onu bırakmaktansa ikimizi birden öldürürüm."

Aktör Ve sonra ton değişir.

Genç Kadının sesi "Elimden başka ne gelir? Çok garesizim. Eğer Morganla sen alırsanız daha az üzüleceğim. Sanırım böyle olmak zorunda."

Aktör Fakat en son mektup çok küçük, kargacık bургacık bir yazıyla yazılmıştı.

Genç Kadının sesi "Sev onu, kendi çocuğun gibi bak. Ama o benim, benim, asla senin olamaz. Ah! Bağışla beni. Galiba paramparça edecek kalbimi bu acı. J."

Aktör Aynı pakette Jennet Humfrye'in bebek oğlu Nathaniel Pierston'un evlat edinme yoluyla Crythin Gifford, Yılanbalığı Bataklığı

Köşkü'nden Morgan Thomas Drablow ve karısı Alice'in çocuğu olduğunu beyan eden basit bir evrak bulunmaktadır.

Sessizlik. *Sonra Kips, sanki köpek ürkmüş gibi ansızın hızla arkasına döner.*

Kips Ne oldu Spider?

Sessizlik. *Sonra ritmik, tok güm güm es, güm güm es sesi. Kips ayağa kalkar. Tereddüt eder. Sonra kararlı bir şekilde ileri yürür. Aynı anda dışarıdan bir midilli ve faytonun sesi gelir.*

Yanımdan ayrılma Spider; yanımdan ayrılmak (cep fenerini alır ve dışarıya çıkar)

Isıklar azalır. Tek ışık Kips'in cep fenerinin ışığıdır. Midilli'nin nal sesleri sanki doğru eve geliyormuş gibi yükselir. Tam artık görüş alanına girmesi gereken anda, fayton aniden yol değiştirerek geçitten çıkar ve daha önce olduğu gibi sulara gömülme sesleri duyulur. Çocuğun haykırışı bir deheşel gılgıma dönüşür, sonra kısılır ve boğulur.

Sessizlik

Evin içinden, şimdi daha uzaktan, tekrar ritmik güm güm es sesini duyarsınız.

Kips içeri geçer. Bir ışık kapalı odanın kapısını aydınlatır ve biz baktıkça kapının yavaş yavaş açıldığını görürüz. Işık kapının dışındadır. İçeride ışık

yoktur. Kips korku ve ihtiyalla yaklaşıyor, sonra cep fenerini iğeriye tutar. Kapıdan girer. Tek ışık fenerin ışığıdır ve bu ışıktan salıncaklı iskemlenin hareket ettiğini görürüz — sanki kendiliğinden, ileri geri sallanmaktadır — daha önce de duyduğumuz ses bunun tahta döşemede yankılanan sesidir. Kips cep fenerini üzerine tutarken, sallanması azalır, azalır ve sonunda durur.

Ama orada kimse yoktu! Hiç kimse! Odanın benim girdiğim kapıdan başka çıkışı yoktu ve yanımdan kimse geçmemişti!

Es

Aşağıdaki konuşma sırasında Kips odada doludur, sözü edilen nesneleri zaman zaman eline alır.

Aktör

Burası bir çocuk odasıdır. Bir köşesinde bir yatak, yapılmış, yastıkları, garşaları ve yatak örtüsü ile eksiksiz. Yanında, masanın üzerinde küçük bir tahta at ve bir gece lambası. Sifonyerde giysiler, çamaşırlar, gündelik giysiler, geze giysileri, oyun giysileri var, altı yedi yaşlarında bir erkek çocuğun giysileri. Altmış ya da daha fazla yıl öncesi modasına uygun, güzel, iyi bir terzi elinden çıkmış giysiler. Ve oyuncaklar, çok teripili, özenle dizilmiş, bakımlı oyuncaklar. Bütükler halinde dizilmiş kursun askerler. Ağları ve gilleriyle kurulumuş bir gırtlık. Bir model gemi, direkleri ve keken yelkenleriyle tasmamam. Bir kırbağ. Bir topağ. Kızma birader tahtası. Çin Daması. Dama ve satranç. Deri bir maymun. Yun bir kedi. Tüylü bir ayı. Porselen başlı, denizci elbiseli kel kafalı bir bebek. Kalemler, fırçalar, mürekkepler ve bir zar, minyatür bir trompet, İsveçre yapımı boyalı bir müzik kutusu ve kolları bacakları iyice yıpranmış kara bir bebek.

Kips

(bu kara bebek olduğunu düşününce) Bu nesneyi elinde sefsalle tutarak) Yarım yüzüldür burada duruyor olmalı bunlar ama daha bu akşamüstü oynamış gibiler. Burada beni korkutacak ya da bana zarar verecek bir şey yoktu, sadece boşluk, acayip bir hüznün, bir kayıp, yitilmiş bir şey vardı havada, öyle ki ben bile kendi yüreğimde bir terk edilmişlik bir keder hissettim. Nasıl açıklasam? Açıklayamam. Ama hissettiğim şeyi hatırlıyorum.

Bir süre sonra kapıdan çıkar, bir iskemle bulur ve oturur. O bunları yaparken rüzgar arınaya başlar. Kısa bir süre içinde rüzgar evin etrafında küremeye başlar. Sonra, dışarıdaki karavankıtan gocuğun umutsuzluk ve acı dolu haykırışı gelir. Kips ışıkları açar, tam o sırada:

Siyahlı Kadın sahnedan çıkar — bir an için görünür.

Kips aniden dehşet içinde hızla arkasına döner. O dönerken, çok şiddetli ve ani bir rüzgar evin üzerinde pailar ve ışıklar söner. Kips panik içinde el yordamıyla bir şeyler arınaya başlar.

Cep feneri — Tanrı yardımcım olsun — cep feneri Spider. Nerede kızım? (Bulur) Tanrıya şükür, şükür —

Ayağı takılır, cep feneri yere düşer ve söner. Feneri tekrar bulur ama kurumuştur. Sonra, zifiri karanlıkta, el yordamıyla çocuk odasına kadar gider, yarı nefes nefese, yarı hıçkırıklar içinde — o yürürken rüzgar aralıksız ulur, gece lambasını bulup yakmayı başarana kadar. Rüzgar evin etrafında küremeye devam eder. Kips elinde sadece bir mum, geldiği yoldan adım adım döner, odadan çıkar, evi geçer. Oturur, başı ellerinin arasında, mum yanındadır:

Sabah olsun artık ... aydınlık olsun.

Dışarıdan birinin ısıltı galdığı duyulur — bir köpeği ısıltıla çağırır gibi.

Spider?

Kips ayağa kalkar, mumunu eline alıp dış kapıyı açmaya gider.

Kim o Spider — kim o kızım?

Aktör Engellemesine fırsat kalmadan, sanki bir tavşanı kovalar gibi firlar köpek. Karnu yere yapıştırıp hızla firlar, evden çıkıp bataklıklara doğru koşar.

Kips Spider! Geri dön Spider! Geri dön!

Isıltı yeniden duyulur. Kips ıslık içinde hamle yapınca mum söner.

Spider!

Tan belli belirsiz ağarmaya başlar. Aşağıdaki kısım boyunca, rüzgar kudurmuş gibi eser, Kips sahnenin ön kısmına ve basamaklara gelir.

Bu bölüm boyunca Siyahlı Kadın çocuk odasını kırıp dökmek, birbirine karmakla meşguldür. Üzerinde ısıltı yoktur fakat onu karanlıkta şiddetli garpma savurma hareketleri yapan karga gibi bir silüet halinde görürüz.

Aktör Spider'in küçük bedeni büyük, uşuz bucaksız düzlükte uzaklaşırken şaşkınlık içinde ne yapacağını bilemeden durur. Sonra hayatında hiç koşmadığı kadar hızlı koşmaya başlar!

Kips'in büyük bir hız ve gürültüyle yeri döven ayak seslerini duyarız:

Köpek çamurun içinde batmamak için gırpınmaktadır. Ayaklarının altından onu çeken şeyden kurtulmaya, dengesini kaybetmemeye çalışmaktadır. Bütün gücüyle acı bir sesle kesik kesik havlar —

Kips Spider!

Aktör Henüz gözden kaybolmamıştır —

Kips Geliyorum Spider — dayan kızım —

Tekrar ısıltı duyulur.

Sonra Kips de, balçıklaştıran toprağın yapışkanlığını ve ayaklarının altından kaymaya başladığını hisseder.

Kips Hareket etme Spider — elinden geldiği kadar hareketsiz dur —

Aktör Yürümekten çok, gamura batmış, bata çıka ilerlemek zorundadır.

Kips Cesaret — geliyorum —

Aktör Küçük köpek zar zor dayanabilmektedir — bacakları ve gövdesinin yarısı girdap gibi dönen, geçen balcığın altında kaybolmuştur, gürpür ve kesik kesik havalardan sivri kafasını can havliyle yukarıya doğru uzatır.

Kips Aferin kızım aferin...

Tekrar ıslık duyulur.

Dayan Spider — vazgeçme kızım aferin ... (Yere uzanır, bütün bedenini olabildiğince gererek köpeğe uzanır)

Aktör Tam gövdesinin son parçası da batarken köpeği boynundan yakalar. Dehşetin verdiği bir güçle asılıp çeker, kaygan ıslak tüyleri tutamaz hale geldiğini, gücünü kaybettiğini hisseder, köpek elinden kaymaya başlar, sonra son bir muazzam gabayla vücudunu geriye, daha sağlam zemini doğru sürükler.

Kips Köpek aniden çamurdan kurtulur. Kips bitkin bir halde kendini yere atar (rahatlanmış ve gözleri yaşlı) Ah Spider, ah Spider — Tamrıya şükür, tamrıya şükür ...

Bir an sessizce yatar, sonra başını kaldırır.

Siyahlı Kadın durmuş, dosdoğru aşağıya kendisine bakmaktadır.

Kips gözlerini dikip kadına bakar sonra bir gıgılık atar. Sonra tiyatromun arkasından midilli ve faytonun sesi gelir. Işıklar söner. Tam karanlık

Siyahlı kadın çıkar.

Tam karanlık sırasında Aktör, Samuel Daily olarak, Kips'e doğru gider ve Kips'in gözlerine bir fener tutarak onu ayıltmaya çalışır.

Sam Daily Bay Kips — Arthur ...

Kips kendine gelirken ışıklar yavaş yavaş yükselir

Kips (sayıklar gibi) Fayton — midilli ve fayton —

Sam Daily İşte orada. Arada sırada kullanmayı severim hâlâ — hoş bir yolculuk yöntemi. (Es) Siz ne sanmıştınız?

Kips Başka faytonlar duydum — bir başka ...

Sam Daily Oho, öyle mi. (Es) Keckwick değil mi?

Kipps Hayır.

Sam Daily Hayır. (Es) Aman yavaş.

Kipps Daha iyiyim. İyiyim bir şeyim yok.

Es

Sam Daily Aklım sizde kaldı. İçim rahat etmedi. Düşündükçe yerimde duramaz oldum.

Kipps Saat çok erken değil mi...? Kafam iyice karıştı.

Sam Daily Epey erken. Uyudum uyudum uyandım. Dedim ya, aklım sizde kaldı.

Kipps Ne garip.

Sam Daily Mi dersiniz? Bana öyle gelmiyor. Hiç de garip değil.

Kipps Hayır.

Sam Daily İyi ki zamanında yetiştim.

Kipps Yaa gerçekten, çok müteşekkirim. Sizi gördüğüme o kadar sevindim ki Bay Daily.

Sam Daily Bu bataklıkta daha önce de boğulanlar oldu.

Kipps Evet. Evet nasıl olduğunu biliyorum artık. Aşağıya doğru gekildiyimi hissettim, köpekle birlikte. (Birden kalkmaya davranır) Spider...

Sam Daily Spider burada. Fena değil durumu. Biraz daha kendinize gelince, ihtiyacımız olan şeyleri toparlasanız da yola koyulsak iyi olur.

Kipps Yola koyulsak?

Sam Daily Öyle ya. Bu Tannın lanetlediği yerde ne durumdasınız bakmaya geldim. Göreceğimi gördüm. Benimle eve dönüp kendimizi toparlasanız iyi edersiniz.

Kipps (bir eslen sonra) Teşekkür ederim. Eşyalarımı toparlayayım. Uzun sürmez.

Kipps evde oraya buraya gider. Özellikle, daha önce okumakta olduğu küçük mektup ve evrak paketini bulur. Bunları ve esya çantasını alır. Tam altı kata inmek üzereyken çocuk odasının kapısının ardına kadar açık olduğunu görür. Gidip içeriye bakar, içeriyi görmek için bir kibrit yakar. Odanın nasıl kırılıp döktüğü, harap olduğu gözler önüne serilir.

Yüce Tannım!

Etrafına bakınırken parçalanmış çesilli nesneleri eline alır sonra tekrar yerine koyar. Sonra, aniden korkuya kapılarak, Daily'nin yanına gitmek üzere koşarak odadan çıkar.

Kipps Daily'nin yanına gelirken, Aktör, Daily kılığında, bir kez daha tekerlekli sepet/sandığı faytonu temsil edecek şekilde konumlandırır.

Sam Daily Haydi bakalım Arthur, binin. Göz açıp kapayana kadar evde olunuz. Faytona binerken Kipps'in ayağı takılır sendeler. Daily ona yardım eder, sonra kendisi de biter.

Spider — haydi bakalım, yukarı! Aferin sana.

Midilli ve fayton yola çıkar. Azalmakta olan ışığın içine girerken, Kipps dönüp geriye eve bakar. Kimse yoktur ortada.

Tam karanlık

Samuel Daily çıkar.

Işıklar geri gelir. Kipps tekerlekli sepet/sandığın yanına bir iskenle çeker — sandığı masa olarak kullanır. Mektup paketini açıp mektupları çıkarır.

Kipps (bir ölüm belgesini okur) Nathaniel Drablow, yaş, altı; ölüm nedeni: boğulma. (Bir başkasını okur) Rose Judd, çocuk bakıcısı; ölüm nedeni: boğulma. (Bir başkasını okur) Jennet Eliza Humfrye, evlenmemiş, yaş otuz altı; ölüm nedeni: kalp durması.

Sessizlik

Samuel Daily bir şişe viski ve iki bardakla girer. Tekerlekli sepet/sandığın üzerine koyar ve Kipps'in karşısına oturur.

Sam Daily (Kipps'e bir bardak viski koyarak) Eh, o akşam trende karşılaştığımızdan beri epey yol kat ettiniz.

Kipps Sanki bir asır geçti üzerinden.

Sam Daily Epey firtınalar atlattınız.

Es. İgerler.

Kipps Ne dersiniz, o siyahlı kadının hayaleti zavallı Bayan Drablow'un gece gündüz peşini bırakmıyor muydu acaba?

Sam Daily Jennet Humfrye. Kız kardeşiydi.

Sessizlik

Sam Daily Bunları kesinlikle izleyecek olan her neyse onunla. Er veya geç. CRYTHIN GIFFORD elli yıldır bununla birlikte yaşıyor. İnsanları değiştirdi bu. Ondan söz etmezler, görüyorsunuz. En fazla acı çekmiş olanlar en az konuşanlardır — Jerome, Keckwick. (*Duraklar ve kendisine biraz daha viski koyar*) Jennet Humfrye çocuğunu, oğlunu, kardeşi Alice Drablow ile Alice'in kocasına verdi, çünkü başka seçeneği yoktu. Başlangıçta uzak durdu buralardan — yüzlerce mil ötede. Fakat sonunda, ondan ayrılmamanın acısı azalacağına, şiddetlendi, o da CRYTHIN'e döndü. Kasabada bir oda tuttu. Hiç parası yoktu. Dikiş işleri aldı, bakıcılık yaptı. Anlaşılan, önceleri, Alice Drablow onun çocuğu görmesine hiç izin vermemiş. Fakat Jennet o kadar büyük acılar içindeydi ki onu şiddete basırmakla tehdit etti, sonunda da kız kardeşi merhamete geldi — ama ancak şu kadar. Jennet çok seyreker olarak onları ziyaret edebilecek ama çocukla hiç yalnız kalmayacak, kim olduğunu ya da onunla herhangi bir bağı olduğunu hiç ağırlayamayacaktı. Çocuğun Jennet'a bu kadar benzeyeceğini, aralarındaki doğal bağın bu kadar gelişeceğini kimse tahmin etmemişti. Çocuğun Jennet'e bağlılığı arttıkça arttı ve ona bağlandıkça Alice Drablow'dan

Kipps Neyle birlikte? Hikayeler — söylenirler? Zaman zaman o siyahı kadının görünmesi? Neyle birlikte?

Sam Daily Arthur, siz yarın ya da öbür gün buradan gideceksiniz. Eğer şansınız varsa, bir daha o lanetli yerle ilgili ne bir şey duyacak ne de bileceksiniz. Ama bizler burada kalmak zorundayız. Onunla birlikte yaşamak zorundayız.

Kipps Sakladığımız nedir?

Sam Daily Size değil. Hayır, size değil belki.

Haydi ama, oradan uzakta ve sinirlerim toparlanmış durumda artık. (*Bir es olur, sesine, bu son cümlesindeki yalancı ele veren isterik bir ton gelir*) Öğrenmek zorundayım! Artık bir zararı dokunamaz bana!

Daily tedirgin bir şekilde pozisyon değiştirir.

Kipps Ama bana bir şeyler anlatabilirsiniz.

Sam Daily Bunu bilemem.

Kipps Belki. (Es) Görmedim daha başka şeyler de var mıydı? Daha fazla kalsaydım, daha başka deşet verici şeyler de görecektim miydum?

Sam Daily Belki de dayanamadı.

Kipps Ne dersiniz, orada o korkunç seslere katlanmak zorunda kalmış mudur Bayan Drablow? Öyleyse, aklını kayırmadan bütün bunlara nasıl dayanabildi acaba?

Kipp Keckwick!
Sam Daily Keckwick'in babası. Bir de çocuğun küçük köpeği. Orası tehlikeli bir yerdir, yaşayarak öğrendiğin gibi. Denizden gelen sis apansızın bataklıkların üzerine yayılır, insan yutan kumları gizler.
Kipp Demek hepsi boğuldu.
Sam Daily Ve Jennet evdeydi, üst katta bir pencereden dışarı bakıyor, dönmelerini bekliyordu. Cesetler bulundu ama midilliyle faytonu çıkartmadılar bıraktılar. Balıktan koparamadılar. O günden sonra Jennet Humfrye delirmeye başladı.

Kipp Kimse şaşır mı buna?

Sam Daily Hayır. Üzünüden gılına dönmüştü, öfkeyle ve intikam arzusuyla gıldırıyordu. O gün gıkmalarına izin veren kız kardeşini suçladı, oysa kimsenin suçu yoktu, sis apansız bastırır.

Kipp Berrak bir gökyüzünden çıkagelir.

Sam Daily Ya kaybından ve deliliğinden ya da başka her nedense, bir hastalığa tutuldu, eriyip tükenmesine yol açmaya başlayan bir hastalık. Kemiklerinin üstünden et çekildi, rengi uçtu, yürüyen bir iskeleti andırıyordu — canlı bir hayaleti. Çocuklar ondan çok korkuyordu. Sonunda öldü. Yüreği kinle dolu, ızdırap içinde öldü. Ve o ölümleriz hayalet görünmeye başladı.

Kipp Eh, Bayan Drablow öldü. Kuşkusuz bütün bu mesele artık kapanaacaktır.

Sam Daily Ve her görüldüğünde, mezarlıkta, bataklıkta, kasabanın sokaklarında, ne kadar kısa görünürse görünsün, ve her kim tarafından görüldüyse, hep kesin ve kaçınılmaz bir sonuç izledi bunu.

Kipp (fısıldayarak) Evet?

Sam Daily Her seferinde bir çocuk öldü, bir felakete kurban gitti.

Kipp Ne — kazayla mı demek istiyorsunuz?

Sam Daily Genellikle kazayla. Fakat bir iki keresinde hastalık geçirip ölen de oldu, hastalık bir gün veya bir gece ya da daha kısa süre içinde aldı götürdü onları.

Kipp Herhangi bir çocuk mu yani? Kasabanın çocuklarından biri mi?

Sesler Şimdi sıra sende ... Benim öyküm yok ... Berbat bir gün Tomes ... Öldü, bilmiyor musun? ... Hiç Dokuz Canlar Geçidi'ni duydun mu? ... Stella, Bir not yaz ... Öldü bilmiyor musun? ... Bir an Haziran göğü kadar açık, sonra ... Stella ... Drablow evrakı efendim ... Orada kim yaşasa öyle olur ... Aile mezarı var mı? ... Bakın. Size bir mucize gösteriyorum ... Ben genç bir kadın görmedim ... Stella

Bir karabasan sarmalıdır bu, doruk noktasında Kipps gılgık atar.

Siyahlı Kadın anlık görüntüler halinde gelir gider.

Kipps yere düşerken Sam Daily onu yakalar, yavaşça yatırır ve üzerine bir battaniye örter, bu Kipps'in sayıklamasının açılışıdır. Aşağıdaki zincirleme kelimeler dizgesinde, diyalog parçacıkları, arka plan sesleri halinde dönüp kafasında yankılanır. Kelimeler bozulmuş ve anlaşılmaz haldedir, kelimelere midilli ve fayton sesleri eşlik eder.

Sam Daily Arthur—

Sam Daily'nin sesi Biz biliyoruz.

Kipps'in sesi Kuşku duymuyorum Bay Daily.

Sam Daily'nin sesi Biz biliyoruz.

Sam Daily Arthur—

Sam Daily'nin sesi Biz biliyoruz.

Kipps'in sesi Ben, yani —

duyabılırsınız.

Sam Daily'nin sesi Buna inanmak size güç gelebilir. Siz kuşku

Son konuşma arka plan sesi olarak tekrarlanır, Kipps'in kafasında yankılanırken ışıklar yanıp sönmeye ve bulanıklığa bayaşlar.

Kipps Kuşku duymuyorum Bay Daily.

Sessizlik

Sam Daily Biz biliyoruz.

Kipps Ben, yani —

Sam Daily Buna inanmak size güç gelebilir. Siz kuşku duyabılırsınız.

var mı?

Kipps Bu ölümleri o kadının görünmesine bağlayan tesadüften öte bir şey

Sam Daily Ölü ya.

Kipps Ama tabii ki ... yani ... çocuklar bazen ölü.

Sam Daily Herhangi bir çocuk. Jerome'un çocuğu.

Siyahlı Kadın bir saniye daha spotta kalır. Sonra yok olur.

(*Spot yavaş yavaş onu bulurken*) Küçük oğlumuz dosdoğru fırlamış bir başka ağaca çarpmıştı. Ağacın altında, çimenlerin üstünde ezilmiş, cansız yatıyordu. Ve on ay sonra, Stella da aldığı korkunç yaralardan ötürü öldü. (*Es*) Jennet Humfrye'in hayaletini görmüştüm ve o da intikamını almıştı. Öykümü istediniz, ben de anlattım. Yetti artık.

Sessizlik. Sonra Kips sahneyi geçip prova ışıklarını açar. Aktör ona doğru gelir ve konuşmadan elini sıkar.

Aktör (*bir süre sonra*) Teşekkür ederim.

Kips Ben size teşekkür ederim. (*es*) Oldu mu ne dersiniz? Artık rahatlatacak mı kafanız?

Aktör Rahatlaması için dua ediyorum. Zahmetleriniz — heyecanınız — ve gabbalarınız için teşekkür ederim. Biraz önceki heyecanınız, duygularınız — sanki kendimi seyreliyor gibi oldum.

Kips Kendi çocuğumu düşündüm ...

Aktör (*aceleyle*) Evet. (*Gayri ihtiyari titer*) Dua ediyorum ki, seyirciye izlettüğümüz zaman, bu iş sonunda bitip kapansın.

Kips O kadın kim?

Aktör Anlayamadım?

Kips Sürpriziniz. Muhteşemdi. Nereden buldunuz onu?

Aktör Korkarım anlayamadım.

Kips Sürpriziniz Bay Kips — benim için bulduğunuz sürpriz.

Es

Aktör (*şaşırmıştir*) Sürprizim rolümü ezberlemekti.

Kips Evet, evet, çok iyi ezberlemiştiniz, fakat bulduğunuz şu kadın — aktiris. Siyahlı kadın. (*es*) O kimdi? (*Es*) Bunu tam bir sürpriz olarak organize etmişsiniz — onu buraya getirttiniz ve rolümü oynamasını sağladınız ve ... genç bir kadın. Yüzü erimiş, tükenmiş — o ...

Sessizlik. Aktör deheset için ona bakmaktadır.

Aktör *Genç* bir kadın mı?

Kips Bir şey mi var? Kötü görünüyorsunuz.

Es

PERDE

Tam karanlık.

Gün es ...

Isıklar yavaş yavaş kararıken, tekrar o ritmik sesi duyarsız gün gün es ... gün

Aktör *(bir süre sonra)* Ben genç bir kadın gördüm.